

ಪ್ರಕರಣ

ಜನವರಿ
1990

ತಿಳಿಸುಗಯ ಕಾರಂಜಿ

- ಆನಂದ್
- ಕೇಫು
- ಶೀನು
- ಶಿವು
- ಶ್ರೀರಂಗ
- ಆ. ರಾ. ಸೇ.
- ಶಾಂತಾ ರಘು
- ಉಪೇಂದ್ರ

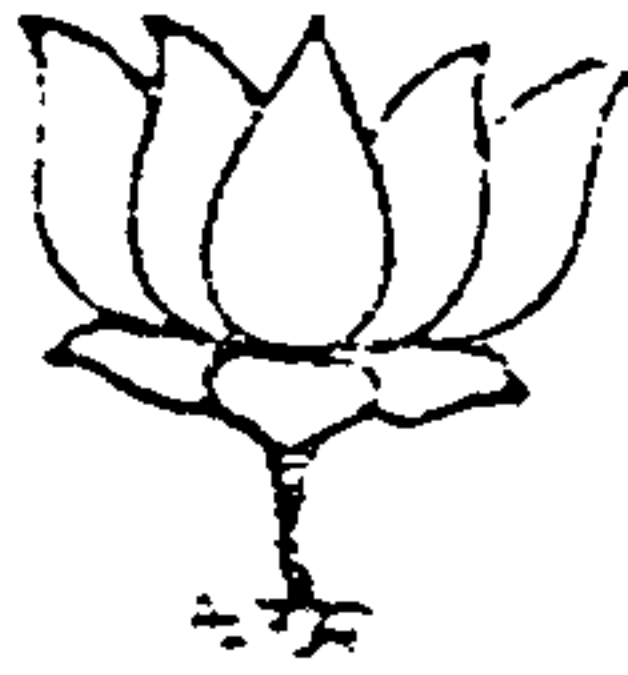
ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : 2 ರೂ. 50 ಪೈ.

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಎಸ್. ವಿ. ಆರ್. ವಿಜೇಂದ್ರೇಶ್

ಬೆಂಗಳೂರು

(ತಿಳಿನಗೆಯ ಕಾರಂಜಿ)

ಸಂಪುಟ ೭

ಜನವರಿ ೧೯೯೦

ಸಂಪಿಕೆ ೪

ಹೊಸ ವರುಷ, ಹೊಸ ದಶಕಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಓದುಗರು, ಲೇಖಕ ಲೇಖಕಿಯರು, ಜಾಹಿರಾತುದಾರರು ಹಿತೈಷಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ, ಅಪರಂಜಿ ಶುಭಾಶಯಗಳನ್ನು ಕೋರುತ್ತಾಳೆ. ಪೂರ್ವ ಯೂರೋಪಿನಂತೆಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಸರ್ಕಾರವೊಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು, ನಾಡಿನ ಒಳಿತಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಗಲಿ ಎಂಬುದು ಅಪರಂಜಿಯ ಮೂಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಗೌರವ ಸಲಹೆಗಾರರು : ಶ್ರೀ ಅ. ರಾ. ಸೇ. ಶ್ರೀ ಕೇಪಗಿರಿ	ಚಂದಾವಿವರ: ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ : 2 ರೂ. 50 ಪೈ. ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ : 25 ರೂ. ಆಜೀವ ಚಂದಾ : 250 ರೂ.	ವಿಳಾಸ : ಅಪರಂಜಿ ಕಾರ್ಯಾಲಯ, 36, 6ನೆಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ ಬೆಂಗಳೂರು-560003. ಕೆಲಸದ ವೇಳೆ : ಬೆಳಿಗ್ಗೆ 8ರಿಂದ 10ರವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ
---	---	--

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ

ಲೇಖನ	ಲೇಖಕ, ಲೇಖಕಿ	ಪುಟ
ಅಪರಂಜಿ ಕಿಡಿ	ಅನಂದ್	5
ಯಾತ್ರಿಕರ ಪತ್ರ	ಕೇಫ	7
ನಕ್ಕಾಂವಾ ಗೆದ್ದಾಂವಾ	ಶೀನು	12
ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು?	ಶಿವ	17
ಕೆ. ಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ	—	19
ಫುಟ್-ಪಾತ	ಶ್ರೀರಂಗ	22
ಚುನಾವಣಾ ಚುಟುಕುಗಳು	ಅ.ರಾ.ಸೇ.	25
ಪಡುವಣಿ ಯಾತ್ರೆ	ಡಾ ಅನಂದ್	30
ನಿತ್ಯ ಬರೋ ನೆಂಟ	ಶಾಂತಾ ರಘು	33
ಮೂರ್ಖನು ಯಾರು?	ಎಂ. ಉಪೇಂದ್ರ	38

ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳು :- ಬೊಗೂರು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ

ಮುದ್ರಣ : ಇಂಪ್ರೆಷನ್ಸ್, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು,
ದೂರವಾಣಿ : 342144

ಅಪರಂಜಿ

(ತಿಳಿನಗೆಯ ಕಾರಂಜಿ)

ಸಂಪುಟ ೭

ಜನವರಿ ೧೯೯೦

ಸಂಚಿಕೆ ೪

ಮನಸೈವಾನಂದ್ರಷ್ಟವ್ಯ ನೇಹ ನಾನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚನ.

—ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ.

ಇಲ್ಲಿ ನಾನಾತ್ವವೆನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. (ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವಾದ, ನೋಟಕ್ಕೆ ನೋಟವಾದ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮನಸ್ಸಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೊಂದೇ ಇರುವುದು.) ಚೇತನವೆಂದು ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದೇ ಆ ನಿತ್ಯ, ಶುದ್ಧ, ಬುದ್ಧ, ವಸ್ತು, ಅದು ಕೂಟಸ್ಥ, ಸಾಕ್ಷಿ.

ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 'ನನಗೇಕೆ ಭಯ?' ಎನ್ನುವುದೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಯದುಮಹಾರಾಜನು ಅವಧೂತನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅದಕ್ಕುತ್ತರವಿದೆ. ಎರಡನೆಯದಿದ್ದರೆ, ಭಯವು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲ, ಅದೇ ನಾನು ಎಂಬ ಅರಿವೇ ಅಭಯ. ಜನಕನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನಿಂದ ಅದನ್ನರಿತನು.

ನಲವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವವರು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಖರ್ಚನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹಿಂಸೆ, ಭಯಗಳು ತಾಂಡವವಾಡಿದವು.

ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದವರೇ ಈಗಲೂ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸುಸ್ವಾಗತ. ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿತ್ತೋ? ಅಥವಾ ನಾವು ಉದ್ಧಾರವಾಗುವ ಕುಳಗಳೇ ಅಲ್ಲವೋ!

ಇನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಆರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಭಯ ಆರಂಭವಾ

ಗಿದೆ. ಎಂಭತ್ತನೆಯ ದಶಕದ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಹಲವಾರು ಜಾನುವಾರುಗಳು, ಸುಬ್ಬಿಗಳು, ಪ್ಯಾಕೆಟ್ಟುಗಳು, ನೋಟುಗಳು ನಕ್ಕಿದ್ದವು. ಏಕೆ ನಕ್ಕರೆಂದು ಕೇಳಲು ಹೊರಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಹತ: ಸುಬ್ಬಿಗಳು, ಪ್ಯಾಕೆಟ್ಟುಗಳು ಖಾಲಿ; ನೋಟುಗಳು ನಾಪತ್ತೆ, ಅನ್ಯಾಯದಿಂದ ದುಡಿದದ್ದು, ಅಪದ್ಧಾಳದಿಂದ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದಂತೆ. ಜೈ ಹಿಂದ್. ನೂತನ ದಶಕ ಏನೇನನ್ನೂ ಕಾಣಿಸಲಿದೆಯೋ! ಶುಭವಾಗಲಿ.

“ರೈತರಿಗೆ ಹೊಸ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರಿ ಸಾಲ ಕೊಡುತ್ತಂತೆ. ಪಟ್ಟ ಕೊಗಿ ಮನೇ ಕಟ್ಟೋಕ್ಕೆ ಕಬ್ಬ. ಸಿಮೆಂಟು, ತಂದ್ಪಿಡೋವಾ”

ದ್ವಿತೀಯ

— ಅನಂವ್

ಮಹಿಳಾ ಲೆಕ್ಕಾಧಿಕಾರಿ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಬಲೆಗೆ.

— ಸುದ್ದಿ.

ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಮಹಿಳೆಯರೂ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

* * * *

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಜಿಹ್ವೆಯಲ್ಲಿ fate line (ವಿಧಿಯ ಗೆರೆ) ಇಲ್ಲವಲ್ಲ ಅಂತ ಒಬ್ಬರು
ಬದುಗರು ಕಳವಳಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ !

* * * *

ಜುನಾವಣೆ : ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತರಾದವರಿಗೆ ಮತ ಕೊಡಿ.

— ಅನುಪಮ ನಿರಂಜನ.

ಅದೇ ಕಷ್ಟ. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ನಮಗೆ ತೀರ ಪರಿಚಿತರು !

* * * *

ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಬೌಲರ್ ಕಳಿಸದಿರಲು ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ನಿರ್ಧಾರ.

— ಸುದ್ದಿ.

ಸರಿ, ಪಂದ್ಯ ಮತ್ತೆ ಶುರು !

* * * *

ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೃದಯ ಹಠಾತ್ತನೆ ಹೀಗೆ ನಿಲ್ಲಬಾರದಾಗಿತ್ತು !!

ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಕೆಳಗೆ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ, ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳು :
 'ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಬಳಿ ವಿಜಯೋತ್ಸವ'
 'ತೋಟದ ಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಆಭರಣ ದರೋಡೆ'
 ಹೀಗೆ ಹಾಕಬಾರದು !

* * * *

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತಾರಾಲಯ (ಪ್ಲಾಸೆಟೇರಿಯಂ) ; ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ
 ನಾಳೆಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶ.

—ಸುದ್ದಿ

ಸರಿ, ಇನ್ನು ರಾಜಕೀಯ ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು !

* * * *

ಪರ್ಚಸ್ಸು ಕುಗ್ಗಿರುವವರಿಗೆ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಬೇಡ !

—ಹೇಳಿಕೆ

ಹಾಗಾದರೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಲವಾರು ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೊ ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಲ್ಲ !

* * * *

ಸಚಿವ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಶಾಸಕರ ಬೀಡು.

—ಸುದ್ದಿ

ಮೌಲ್ಯಾಧಾರಿತ ಆಡಳಿತ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಾತರ, ಪಾಪ !

* * * *

ಪಾನಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

—ವಿ. ಪಿ. ಸಿಂಗ್ (ನವೆಂಬರ್ 26 ರಂದು)

ಬಾಪರ್ ಆಂದರು !

* * * *

ಜುನಾವಣೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ. ಒಂದು ಚೂಟಿ ಮಗು ಬಂತು ಕ್ಲಿನಿಕ್‌ಗೆ.

'ಏನು ಮರಿ, ನಿನ್ನ ಓಟು ಯಾರಿಗೆ?' ಅಂದೆ.

ಮಗು ಹೇಳುತ್ತ : 'ಆಟೋಗೆ' !

ಯಾತ್ರಿಕರ ಪತ್ರ

—“ಕೇಸ”

ಶಿಂಗಾರಗೇರಿ ಊರು ಅಷ್ಟೇನೂ ದೊಡ್ಡದಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಮಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಉಳುಕೋಳೋಕೆ ಒಂದು ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾನೆ ಸಿಗುತ್ತೆ. ಊರಿನ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಪಕ್ಕ ದಲ್ಲೇ ಇತ್ತು. ಅಸ್ಪತ್ರೆ, ಸ್ಕೂಲು, ಡಾಕ್ಟರ್ ದವಾಖಾನೆ, ಸೆಲೂನು, ಹೋಟೆಲು ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯೋಕೆ ಅವುಗಳ ಬೋರ್ಡುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ರೆ ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾನೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಎಂದೋ ಸೌದೆಯಾಗಿ ಉರಿದುಹೋಗಿರುತ್ತವೆ. ಹಾಗೂ ಮು.ಖಾ.ಗಳಿಗೆ ಬೋರ್ಡುಗಳು ಬೇಕಾಗಿಯೂ ಇರೊಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಹಳೇ ಜೋಕು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ದೇಶಾನ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ನೋರು ಅಳ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ ‘ಟ್ಯಾವಲರ್ಸ್ ಬಂಗಲೋ’ ಗಳಿದ್ದವು—ಟಿ.ಬಿಗಳು. ನಾವು ದೇಶಾನ ಅವರಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ‘ಪ್ರವಾಸಿ ಮಂದಿರ್’ (ಪಿ.ಎಂ.) ಮಾಡಿದೆವು. “ನೋಡ್ರೋ ಹಿಂದೆ ಟಿ.ಬಿ. ಅಂಟು ಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈಗ ಪೋಸ್ಟ್‌ಮಾರ್ಟಿಗೆ ತಯಾರಾಗಿವೆ ಈ ಬಂಗ್ಲೆಗಳು”, ಅಂದಿದ್ದ ರಾಜ.

ಬಿಲ್‌ಕುಲ್....

ರಾಜ, ನಾನು, ಚಂದಿ ಶಿಂಗಾರಗೇರಿ ಬಸ್ ಸ್ಟಾಂಡಿನ ಹೋಟೆಲ್ಲಿ ಅವತ್ತಿನ ಊಟ—ಬೆರಸಿನ ಮಂಜೆ, ಅವಲಕ್ಕಿ, ಮುಕುರ್, ಚಹಾ ಮುಗಿಸಿ, ಆ ರಾತ್ರಿ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಉಳುಕೋಳೋಕೆ ರೂಮು ಕೇಳಿದಾಗ ಹೋಟೆಲಿನ ಕ್ಲೀನರ್ ಹುಡುಗ ಹೇಳಿದ :

“ನಮ್ಮ ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾನೆ ಇದೆ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ. ಬನ್ನಿ, ಸರ್” ಅಂದ.

ಅವನೇ ಮಂಜಣ್ಣ— ಆ ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾನೆಗೂ ಮೇಟಿ. ನಮ್ಮ ತಲಕಾಡು ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಯೂ ಕೆಲವು ಸಮಯ ಮು.ಖಾ.ಗಳಲ್ಲಿ ರೂಂಡಾ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಮು.ಖಾ.ಲಿ ಊರಿನ ಖಿದೀಮರು ಪರೇಲಾ ಆಡಿ ದ್ದರು. ಇನ್ನೊಂದು ಊರಿನ ಮು.ಖಾ.ಲಿ ನಾವು ಸೇರಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಮಾಂತ್ರ ಕೇಳಿಸ್ತಿತ್ತು.

“ಏನವ್ವ, ಮಂಜಣ್ಣ-ಈ ಶಿಂಗಾರಗೇರಿ ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾನೆ ಯಾವಾಗ್ಲೂ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುತ್ತಾ?” ರಾಜ ಕೇಳಿದ.

“ಏನಂಗಂದ್ರೆ?”

“ಅಂದ್ರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಜನ ಬಂದುಳಿತಾರಾ” ಚಂದಿ ವಿಪರ ನೀಡಿದ.

“ಯಾಕೆಂಕೇಳಿರಾ? ಅಲೆ ನೂ ದೆವ್ವ ಭೂತ ಏನಿಲ್ಲ”, ಅಂದ ಮಂಜಣ್ಣ.

“ಅಂದ್ರೆ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದೋರು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಜೀವ ಸಹಿತ ಎದ್ದು ಹೋಗ್ತಾರೆ ಅನ್ನು,” ಅಂತ ಜೋಕ್ ಮಾಡಿದ ನಾನು.

“ಶಿಂಗಾರಮ್ಮವನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲೂ ವತಾರೆ ಲೆಕ್ಕಾ ಚುಕ್ಕಾ ಮಾಡಿ ಹೋಗ್ಯಾರ್ರೀ.”

“ಯಾವ ಶಿಂಗಾರಮ್ಮ?” ರಾಜ, ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೇಳಿದರು.

“ನನ್ನ ತಾತ ಇಲ್ಲಿ ಮೇಟೆಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ್ಲಂತೆ. ಅಮೇಲೆ ಚಕೆ ಪತ್ತೆಯೇ ಆಗ್ಲಿಲ್ಲವಂತೆ.”

ಮಂಜಣ್ಣನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಮೈ ಜುಂ ಎಂದಿತು. ರಾಜ, ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರ ಕುತೂಹಲವೂ ಪೂರ್ತಿ ಕೆರಳಿದ ಹಾಗಿತ್ತು.

“ಮಂಜಣ್ಣ, ನಮಗ್ಯಾರಿಗೂ ಈ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತೋಲ್ಲ. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಾಸ ಕಳೊಂಡು, ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯ ಪಡೀಬೇಕಾದ್ರೆ ನಾವು ಆ ಶಿಂಗಾರಮ್ಮನ ಕಥೆ ಕೇಳ್ಕೊ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟುಹೇಳಿಯಾ?” ಅಂದ ಚಂದಿ.

ಈ ದೇವ ಭಾಷೆ ಮಂಜಣ್ಣನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾದಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

“ಏನಂಗಂದ್ರೆ?” ಕೇಳಿದ.

“ಶಿಂಗಾರಮ್ಮನ ಭೂತ ಇಲ್ಲಿಂದ ಯಾವಾಗ ಹೋಯ್ತು?” ಅಂತ ನಾನು ಕೂಡಲಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ.

“ಭೂತ ಒಂದ್ವಾರಿ ಸೇರೊಂಡ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗೋದೇ ಇಲ್ಲೇ. ಗೊತ್ತಿಲ್ವಾ ನಿಮ್ಮ?”

ಮಂಜಣ್ಣನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ರಾಜ ಬೆಚ್ಚಿ, ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ. ನಾನೂ ಬೆಚ್ಚಿ, ಇಬ್ಬೂ ಚಂದಿ ಮುಖ ನೋಡಿದೆವು. ಅವನೂ ಬೆಚ್ಚಿದ್ದ.

“ಹಾಗಾದ್ರೆ ನಿಮ್ಮ ಗತಿ?” ಕೇಳಿದ ಚಂದಿ.

“ನೀವೇನೂ ಹೆದರೋಬೇಡಿ. ಚಾಪೆ ಹಾಸೊಂಡು ಮಲಕ್ಕೊಳ್ಳಿ. ನಾನು ಮುಂಜಾನೆ ಬಂದಿಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ನಾಪ್ಪಾ ಇಟ್ಟು ಹೋಗ್ತೇನೆ. ಅವರ ಪಾಡಿಗೆ ತಿಂದು ಅದು ಹೊರಟೋಗುತ್ತೆ. ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೇ ಬೀಳೋದಿಲ್ಲ. ಆ ಭೂತ,” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಮಂಜಣ್ಣ ನಮ್ಮನ್ನ ಇಳಿಸಿದ್ದ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದ.

ರಾಜ ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ಬಾಗಿಲ ಚಿಲಕ ಹಾಕಿ, ಕಿಟಕಿಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ.

“ಲೋ, ಆ ಮಂಜಣ್ಣ ಮಾಯವಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೋ”, ಅಂದ.

ರಾಜ ತುಂಬಾ ಇಮ್ಯಾಜಿನ್ ಮಾಡ್ಕೊತಾನೇಂತ ನಾನು, ಚಂದಿ ಸುಮ್ಮನೆ ನಕ್ಕೆವು. ಅಲ್ಲೇ ಮೂಲೇಲಿದ್ದ ಎರಡು ಚಾಪೆಗಳನ್ನ ಹಾಸಿ, ಮಲಗಿದೆವು. ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಶಿಂಗಾರಮ್ಮನ ಭೂತದ ಭಯವಿರಬೇಕು. ಚಂದಿ ಎದ್ದು, ರೂಮಿನ ಕಿಟಕಿಗಳ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನ ಮುಚ್ಚಿದ. ರೂಮಿನ ಗವಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಗಾಳಿ ಸಾರಾ ಸಗಟಾಗಿ ಒಳಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ.

“ಲೋ, ಹಾಗೇ ಆಲಿಸಿಕೊಳ್ಳೋ, ಎಲ್ಲೋ ಬಯಲಾಟ ನಡೀತಿದೆ”, ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಂಡ ಚಂದಿ — ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ.

ರಾಜ ಎದ್ದು ಹೊರಗಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆಯಲು ನೋಡಿದ—ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಮಂಜಣ್ಣ ಬೋಲ್ವ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಹಾಗಿತ್ತು. ಬಯಲಾಟ ಕೇಳಿಸ್ತಾ ಇತ್ತು....ಆ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಅಪ್ಪನ ಹೆಣದಾಗವುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸವಾ — ನಿಜ್ವಾಗಿ ಸವಾ ಅಲ್ಲ....ಅದು ಭೂತಾ....ಭೂತಾ!....ಅದು ಹೇಳ್ತದೆ—ಏಲೋ ರಾಜನೇ, ನಿನ

ಗೊಂದೂ ಕಲೆ ಯೇಳ್ತೀನಿ ಕೇಳು — ಅದರಾಗೊಂದೂ ಪ್ರಸ್ತೇನೂ ಕೇಳ್ತೀನೆ — ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಯೇಳ್ವಿದ್ದೆ ಸಂಗೆ....ತಲೆ ಸಾವಿರೋಳಾಯ್ತದೆ....ಯೇಳಿದ್ದೆ ನಾ ಮರೀಕೋಯ್ತೀನಿ ಸವಾನೆತ್ತೊಂಡು”....ಭೂತಾ ಹೇಳ್ತಾ, ಹೇಳ್ತಾ, ರಾಜನ ಕುದುರೆ ಟಕಟಕಟಕ....ಟಕಟಕ....

“ಲೋ, ಮುಟ್ಟಾಳಾ, ಬೆಳಕಾಯ್ತೋ. ಏಳ್ಳೋ....” ಅಂತ ಕೂಗಿಕೊಂಡ ರಾಜ. ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿದ್ದು, ಒಳಗೆ ಬಿಸಿಲು ಬರ್ತಿತ್ತು. ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದ್ವು.

“ಲೋ, ನೋಡೋ” ಅಂದ ಚಂದಿ.

ನಮ್ಮ ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಒಂದು ನಾಪ್ಪಾ ಮಾಡಿದ್ದ ತಟ್ಟೆ, ಎರಡು ಖಾಲಿ ಲೋಟಗಳಿದ್ದವು.

“ಭೂತ....ಶಿಂಗಾರಮ್ಮನ ಭೂತ ತಿಂದಿದ್ದು”.... ಅಂದ ಚಂದಿ ಲೊಚಗುಟ್ಟುತ್ತಾ.

ಬಸ್‌ಸ್ವಾಂಡ್ ಹೋಟಲಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆವು.

“ಬನ್ನಿ, ಬನ್ನಿ. ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆ ಆಯ್ತಾ?” ಅಂತ ಹೋಟಲ್ಲು ಮಾಲೀಕನೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದ.

ನಮಗೂ ಹಸಿವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಸರವಸರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಾಪ್ ಮುಗಿಸಿ, ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಇಡ್ಲಿ ಸಾಂಬಾರ್, ವಡೆ, ಕಾಫಿ ಸೇವಿಸಿದೆವು. ಮಾಲೀಕನೇ ನಮ್ಮ ಎಂಜಲಿ ತಟ್ಟೆ, ಲೋಟಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋದ.

“ಇದೇನು ಯಜಮಾನೇ, ಮಂಜಣ್ಣ ಎಲ್ಲಿ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ ಚಂದಿ.

“ಯಾವ ಮಂಜಣ್ಣ ಸ್ವಾಮಿ? ನಾನೇ ಯಜಮಾನ — ನಾನೇ ಸೇವ್ಯ” ಅಂದ.

“ನಿಮ್ಮ ಕ್ಲೇನರ್ ನಿನ್ನ ರಾತ್ರಿ ಉಳುಕೋಳೋಕೆ ನಮ್ಮನ್ನ ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾನೇಗೆ ಅವನೇ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋದೋನು....”

“ಆ ಮುಸಾಫಿರ್ ಖಾಸೇಗೆ ಯಾರೂ ಹೋಗೋಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ.... ಎರಡಂ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ.... ಒಬ್ಬ ಹೆಂಗಸು....”

“ಲೋ, ಬಾರೋ. ಹೊತ್ತಾಯ್ತು. ಏನು ಹರಟೆ ಹೊಡೀತಾ ನಿಂತಿದೆ ಅಲ್ಲಿ?” ಅಂತ ರಾಜಾ, ಚಂದಿ ರಸ್ತೆಯಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಂಡರು. ಆಗಲೇ ಸೈಕಲ್ ಹಿಡಿದಿದ್ದು.

ನಾನು ಹೋಟ್ಟು ಸಾವ್‌ಕಾರನಿಗೆ ಹತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸೈಕಲ್ ಹಿಡಿದು ರಸ್ತೆ ಸೇರಿದೆ.

ಶಿಂಗಾರಮ್ಮ, ಮಂಜಣ್ಣನ ಭೂತಗಳನ್ನ ಪುನಃ ನೋಡೋಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಆಗ್ತಿಲ್ಲ.

“ನಾನೇನ್
ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಲ್ಲ.
ತಿಳ್ಳ. ನಾನೊಬ್ಬ
ಮತದಾರ ತೀರಾ
ಬುದ್ಧಿವಂತ.
ಅಂಗಂತ
ಪೇಪರ್‌ಗೆ
ಬರವೈ”

ಅಂತರಂಗ

‘ನಕ್ಕಾಂನಾ ಗೆದ್ದಾಂನಾ’

—ಶೀನೂ

‘ಪ್ರಗತಿಯ ಗತಿ’

ಪ್ರತಿ ಸಲದಂತೆ ಹೊನ್ನೆ ಕೂಡ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಬಾಲ್ಯ ಸ್ನೇಹಿತ ಪಾಟೀಲ ಪರಮೇಶಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಪಾಟೀಲ ಅದೃಷ್ಟವಂತ. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪುತ್ರ. ಅವನ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಡಾ|| ಶೇಖರ ಎಂ. ಡಿ. ಮುಗಿಸಿ, ಕೆನಡಾದಲ್ಲಿ ಕೈ ತುಂಬ ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಎರಡನೆಯವ ವೀರೇಶ ಹದಿ ವಯಸ್ಸಿನವ. ಇನ್ನೂ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಹೈಸ್ಕೂಲು ಮುಗಿಸಲು ಅಷ್ಟೇನೂ ಆತುರವಿದ್ದಂತಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ. ಪರಮೇಶಿಯ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ವ್ಯವಹಾರ ಒಳ್ಳೇ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಅಂದು ನಾನು ಹೋದಾಗ ಪರಮೇಶಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಪಾರೋತಕ್ಕ “ಕುಂದರಿ. ಈಗ ಬರತಾರು. ಗುಂಡಕ್ಕ ಆರಾಮ ಅದಾಳೇ.....” ಎಂದು ಲೋಕಾಭಿರಾಮ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತದಂತೆಯೇ ಪರಮೇಶಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ. ಅಪನ ಅವತಾರವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಅವಾಕ್ಕಾದೆ.

ಅದೇ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಬರಿಮೈ, ಬರಿಗಾಲು, ಹಣೆ ತುಂಬ, ಎಂದರೆ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಯವರೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಗೆರೆಗಳು, ಮೈ ಮೇಲೊಂದು ಕೆಂಪು ಚೌಕಡಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿಯು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡಿಸಿದ ಹಣ್ಣು, ಹೂ, ಕಾಯಿಗಳ ಪ್ರಸಾದ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡು ನಾನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ.

“ಯಾಕೋ....ಏನಾತೋ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಏನೆಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇ ಈರಬದ್ರ ದೇವರ ಗುಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ”, ಎಂದ.

“ಅದಕ್ಕೇ ಕೇಳಿದೆ. ಅರಾಮ ಇದ್ದೀಯಿಲ್ಲೋ ಅಂತ,” ಎಂದೆ.

“ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಗಚಾಟಿಗೀನ”, ಎನ್ನುತ್ತ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಟ್ಟೆ ಬದ್ಲಿಸಿ ನಾರ್ಮಲ್ ಆಗಿ ಬಂದ.

ಚಹ ತಿಂಡಿ ನಡದಾಗ ಕೂಡ ಗೆಳೆಯ ಎಂದಿನಂತಿರದೆ ಮಂಕು ಮಂಕಾಗಿದ್ದ ಕಾನೂ ತಡವಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಅವನೇ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟ.

“ಈ ಹುಡುಗ ‘ವೀರೇಶಿ’ಹೊಂದು ತಲೆಬ್ಯಾನಿ ಬಂಧಂಗಾಗ್ಗೆತಿ” ಎಂದ.

“ಯಾಕೆ, ಏನ ಮಾಡ್ಯಾನ?” ಎಂದೆ.

“ಮಾಡೂದೇನ, ಮೊನ್ನೆ ಅವನ ಕಿಸೇದಾಗ ಸಿಗರೇಟ ಪಾಕೇಟೂ, ಕಡ್ಡೀ ಹೆಟಿಗಿ ಹೊಂಟವು” ಎಂದ ಚಿಂತಿತ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

“ಫೋ....ನಿನ, ಇಷ್ಟುನ? ನಾ ಏನ ಮಾಡ್ಯಾನೋ ಅಂತ ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದೆ.. ಎಂದೆ.

ನನಗೆ ಸುಮಾರು 30-40 ವರುಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ನಮ್ಮ ಹೈಸ್ಕೂಲು ದಿನಗಳು ನೆನಪಾದವು. ಅಂದು ನಾನೂ ಪರಮೇಶಿಯೂ ಧಾರವಾಡದ ಮೈಲಾರಲಿಂಗನ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಒಂದು ಇಡೀ ‘ಪಾಶಿಂಗ ಶೋ’ ಸಿಗರೇಟ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ಟನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದೆವು. ಒಂದೊಂದು ಸಿಗರೇಟ ಸೇದುವಾಗಲೂ ಏನೋ ಒಂದು ಸಾಹಸಮಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ, ಈ ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿದ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೆವು. ಮತ್ತು ಅದು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಆಗೀಗ ಅಂತಹ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆವು.

ಪರಮೇಶಿಗೂ ಇದೆಲ್ಲ ನೆನಪಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತಲೇ ಹೇಳಿದ. “ನನಗ ಗೊತ್ತೇತಿ. ನಾವೂ ಸಿಗರೇಟು ಸೇದಿದಿವಿ. ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಾಗ ಇದ್ದಾನು ಸೇದಿ ದ್ದೇವಿ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ನಮಗ ಇಷ್ಟಿಷ್ಟತ್ತು ವರಸ ಆಗಿದ್ದವು. ಇವಗ ಈಗ ಇನ್ನೂ ಹದಿನೈದು ತುಂಜಿಲ್ಲ....” ಎಂದು ದನಿ ಎಳೆದ. “ನಾವು 20 ವರುಷದ ತನಕಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಾಗ ಇದ್ದರೆ ಅದರಾಗ ವೀರೇಶಿದು ಏನು ತಪ್ಪು ಅದನೋ?” ಎಂದೆ.

ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ನಾವು ಆಯಾ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದು ಎಲ್ಲಿಯ ನ್ಯಾಯ?

ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದ ಪರಮೇಶಿ ಮತ್ತೆ ಹಣೆಗೆ 16 ಗಂಟು ಹಾಕುತ್ತ ಹೇಳಿದ : “ಅಷ್ಟು ಅಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಅಯ್ತಿ....” ನಾನು ಈ ಸಲ ನಿಜಕ್ಕೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಪರಮೇಶಿಯ ಮುಖ ನೋಡಿದೆ. ಹೇಳಲೋ ಬೇಡೋ ಎಂದು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತ ಕೊನೆಗೆ ತೀರ ವ್ಯಗ್ರ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ :

“ಮನ್ನೆ ಸಾಲಾಗ ಪಾಸ್ತರಿಗೇ ಹೊಡದ ಬಂದಾನು.”

ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ನಗು ಉಕ್ಕಿ ಬಂದು ಒಮ್ಮಲೇ “ಖೋಕ್” ಎಂದು ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟೆ ಎಷ್ಟೇ ತಡೆ ಹಿಡಿದರೂ ಪರಮೇಶಿ ಕೂಡ ಮುಗುಳು ನಗುತ್ತ ಏನೋ ಒಂದು ಅಸಿರ್ವಚನೆಯ ಅನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾದ.

ವರ್ತಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮ್ಮ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳನ್ನು ಮೆಲಕು ಹಾಕ ತೊಡಗಿದವು.

ನಲವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕ್ಲಾಸಿನಲ್ಲಿ ಜೊ ಶಿ ಮಾಸ್ತರರು ಪರಮೇಶಿಯ ಬಾಯಿಂದ ಮೇಘದೂತದ ಪಂಕ್ತಿ.

“ಆಡಾಡಸ್ಯ ಪ್ರಥಮ ದಿವಸೇ ಮೇಘಮಾಶ್ವಿಷ್ಟಸಾನು....” ಹೇಳಿಸಲು ಶತ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಪರಮೇಶಿ ಪಾಪ. ಭಗೀರಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತ,

“ಆಸಾದಸ್ಯ ಪ್ರತಮ ದಿವಸ....”ದವರೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಆ ದುಷ್ಟ ಮೇಘಗಳ ಸ್ವಿಷ್ಟ ಸಾಲುಗಳು ಮಾತ್ರ ಅವನು ಕೈ ಚಾಚಿದಷ್ಟೂ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ದೂರ ದೂರ ತೆಲುತ್ತ ಹೋಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು.

ಜೋಶೀ ಮಾಸ್ತರರ ಹಠ, ದರ್ಪ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಪಾಪ. ಗದ್ದದಿತ ಪರಮೇಶಿಯ ವಿಫಲ ಪ್ರಯತ್ನ. ಅಂದು ಇಡೀ ಕ್ಲಾಸೆಲ್ಲ **tense** ಆಗಿ ಮುಂದೇನೋ ಎಂದು ಉತ್ಕಂಠೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪರಮೇಶಿ ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ,

“ಸಾಲೀ ಕಲ್ಯಾಣಂತ ಬಂದ್ರ ನನ್ನೇನು ಮಂತ್ರಾ ಹೇಳೂ ಗುಡೀ ಪೂಜಾರಿನ್ನ ಮಾದತೀಯೇನಲೇ, ಭಟ್ಟ ನನ್ನ ಮಗನೇ ..” ಎನ್ನುತ್ತ, ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಮೇಘ ದೂತದಿಂದಲೇ ಜೋಶೀ ಮಾಸ್ತರರ ತಲೆಗೆ ಕುಟ್ಟಿ, ಕಿಟಕಿ ಜಿಗಿದು ಪಲಾಯನ ಗೈದಿದ್ದ.

ಪರಮೇಶಿಯ ತಂದೆ ಉಳವಪ್ಪನವರು ಊರಿಗೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು. ಶಾಲೆಗೆ ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನವಿತ್ತವರು. ಅವರೇ ಸ್ವತಃ ಬಂದು ಜೋಶೀ ಮಾಸ್ತರರ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಪರಮೇಶಿ ಮತ್ತೆ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಕೊಂಡ ಮೆಟ್ರಿಕ್‌ವರೆಗೆ. ಇಂದಿಗೂ ಆಗೀಗ ಪರಮೇಶಿ,

“ಇವನಾಪನ, ಆ ಸಂಸ್ಕೃತೂ, ಮತ್ತು ಆ ಕಾನ್ಸಿಟ್ಯೂಶನಲ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡೂ (**Constitutional History of England**) ಎರಡ ಇದ್ದಿ ಫ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದರ ನಾನೂ ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಆಗತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದು ಹಳಹಳಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

“ಹ್ಯಾಂ....” ಎಂದು ಗಂಟಲು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪರಮೇಶಿ ತನ್ನನ್ನೂ, ನನ್ನನ್ನೂ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಎಳೆಯುತ್ತ, “ನನಗ ಗೊತ್ತೇತಿ ನೀ ಏನ ಹೇಳಬೇಕಂತಿ ಅಂಬೋದು. ಆದರ, ಅವತ್ತು ನಾ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಹೊಡದಿದ್ದಿ. ಇವ ನನ್ನ ಮಗ ವಿರೇಶಿ ಕನ್ನಡ ಕುಸೂ ಮಾಸ್ತರನು ಹೊಡೆದಾಗ” ಎಂದ ಸಂತಾಪದಲ್ಲಿ ನಾನು “ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿ ಮಾಡ್ಯಾನ. ನೀ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತ, ನಿನ್ನ ಮಗ ಕನ್ನಡ ಪಂಡಿತ ಎಂದೆ.

ಪರಮೇಶಿ ಕೋಪದಲ್ಲಿ “ಬರೇ ಶಾಣ್ಯಾನಂಗ ಮಾತಾಡಬ್ಯಾಡ. ಹುಡುಗನ್ನ ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕು ವಿಚಾರ ಮಾಡು,” ಎನ್ನುತ್ತ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಏನೋ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನಂತೆ ಮೇಲೆದ್ದು,

“ಈಗ ವೀರೇಶಿ ಬರತಾನು ಸ್ವೇಶಲ್ ಕ್ಲಾಸಿನಿಂದ, ಒಂದೀಟು ಅವನ ಜಿತಿ ಮಾತಾಡು. ಏನಂತಾನು, ಏನ ಮಾಡಬೇಕಂತಾನು ತಿಳಕೋ ಒಂದೀಟು. ಹಾಂಗ ಬುದ್ದಿ ಮಾತೋ ಹೇಳು. ಸಂಜೀಕೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವೇಶನಕ್ಕ ಬಿಡಾಕ ಬರತೇನಿ,” ಎನ್ನುತ್ತ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟ.

ತಂದೆಯ ಕರುಳಿನ ವ್ಯಥೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದ್ದೆ? ನಾನೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಡುಕೋಣವನ್ನು ಪಳಗಿಸಲು ದವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನಲ್ಲ. ಅದೇಕೋ ವೀರೇಶಿಯ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕರೆ. ನೋಡುವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯೀಸಿ ಎಂದೂಕೊಂಡು ಕುಳಿತೆ.

ಹತ್ತೆಂಟು ನಿಮಿಷ ಬಿಟ್ಟು, “ಲೂನಾ” ಹಾಗೂ “ಬುಲೆಟ್”ಗಳ ಯಾವದೋ ಮಿಶ್ರ ತಳಿ (cross breed) ಯಂತಹ ಒಂದು ಅರ್ಭಟಿಸುವ ದ್ವಿಚಕ್ರಿಯ ಮೇಲೆ ವೀರೇಶಿ ಬಂದ. ತೊಗಲಿನ ಜಾಕೀಟು, ನೀಲಿ ಮಿಶ್ರ ಬಣ್ಣದ ಜೀನ್ಸ್ ಧರಿಸಿದ ತಲೆ ಕೆದರಿದ ಹೊಸ ಹರೆಯದ, ಹುಡುಗ ಜಿತೇಂದ್ರ, ಮಿಥುನ ಹಾಗೂ ಅಮಿತಾಭ ಬಚ್ಚನ್ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಭಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿ ಎರಕ. ಹೊಯ್ದು ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಹರ್ಷದಿಂದ “ಹಲೋ. ಅಂಕಲ್. ಯಾವಾಗ ಬಂದ್ರಿ?” ಎಂದ. ನಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನೆಳೆದು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಯಾಡಿಸಿದೆ. ಅವನು ಹತ್ತಿರ ಬಂದಂತೆ ಓಡಿ ಕೋಲೊನ್, ಇಂಟಿಮೇಟ್ ಹಾಗೂ ಸ್ಟೇಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಸಿಗರೇಟುಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಗಂಡುವಾಸನೆ ಘಂಮೆಂದು ಮೂಗಿಗಡರಿತು.

ವೀರೇಶಿ ತನ್ನ 350 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಇಟಾಲಿಯನ್ ಪಾದ ತ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು, ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ. ಪರಮೇಶಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ಹೊಣೆಯ ಅರಿವಾಗಿ ನನ್ನದೆ-ಡಬಡಬ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳಲಾರಂಭ ಸಿತು. ಅಂತೂ ಕೊನೆಗೆ ಆದೂ ಇದೂ ಸುತ್ತೂ ಬಳಸಿ “ವೀರೇಶಿ, ಮುಂದ ಏನಾಗಬೇಕಂತ ಮಾಡಿಪಾ?” ಎಂದೆ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಆತ್ಮತೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ತರುತ್ತ.

“ನೋಡಬೇಕರೀ...” ಎಂದ.

ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು ಎಂದೂಕೊಂಡು “ಸತ್ಯ, ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ವಿಶ್ವಾಸ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ, ಜೀವನದಲ್ಲಿ

ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡ ಗುರಿ" ಇವುಗಳ ವಟ್ಟ ಕಷಾಯ ಮಾಡಿ ವೀರೇಶಿಗೆ ಕುಡಿಸಿದೆ. ಪಾಪ, ಬೇಸರಿಸದೇ ನಗು ಮುಖವಿಂದ ಕುಡಿದ. ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಸರ್. ಎಂ. ವ್ಹಿ. ಅವರ ಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರು ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದಾಗ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್‌ಶನ್‌ಗೆ ಕ್ಯಾಂಪು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಸರಕಾರಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಿದೆ. ಈ ಮಹಾನುಭಾವರ ಕತೆ ಹೇಳುತ್ತ, ಹೇಳುತ್ತ ಕೊನೆ ಕೊನೆಗೆ ನಾನು ಭಾವಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ನನ್ನ ಗಂಟಲು ಉಬ್ಬಿ ಬಂದು, ಕಣ್ಣು ತೇವಾದವು.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೇವೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ನಿಷ್ಠೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ ಈ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸಲು ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾದೃಶ ಸಿಕ್ಕೀತೆ ಎಂದುಕೊಂಡೆ ವೀರೇಶಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ನಾನು,

“ಹೇಳು ವೀರೇಶಿ, ಇಂತಹ ಮಹಾಪುರುಷನಿಗೆ ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ಹೇಳು”, ಎಂದೆ. “ಹುಚ್ಚ ಅಂತಾರು” ಎಂದ ವೀರೇಶಿ ಪಟ್ಟನೆ.

ಸಂಜೆ ಅವನ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ರೈಲು ಹತ್ತಿಸಲು ಬಂದಾಗ “ಹುಡುಗನ್ನ ಈಗಿ ನಂದನ್ನ ನಿನ್ನ ಬಿಸಿನೆಸ್‌ನಾಗ ತೋಗೋ. ಮುಂದೆ ಬರತಾನು. ಸುಮಸುಮ್ಮನ ಅ ಫೋಲೋ ಹುಡುಗನ್ನ ಸಾಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಹಾಳ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ” ಎನ್ನುತ್ತ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟೆ.

“ಕವಿ ಹಿಂಸೆ”

ಹಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹಂಸೆ ಮಾಡಿಯುವ ಮೊದಲು !

ಕವಿ ಕೆಲವರೇಕೆ ಮಾಡಿಯರು ಹಾಡುವ ಮೊದಲು ?

(ಕೋಲ್ಮಿಜ್‌ನ ಪರವಾನಗಿಯಿಲ್ಲದೇ)

—ಶೇರಿ

ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು ?

—ಶಿವು

1. “ಇಗೋ ಈ ಸಭೆಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಎಳೆದಾಡು ತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಮೊದಲೇ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ”.

1. ರಾಮ್ ಜೇಲ್‌ಮಲಾನಿ ಜನತಾ ದಳದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ.
2. ಜಯಲಲಿತ ಎ. ಐ. ಡಿ. ಎಂ. ಕೆ. ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು.
3. ದ್ರೌಪದಿ ಕೌರವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ ಪ್ರಕರಣದ ಅನಂತರ.

2. “ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಇಡಬೇಡಿರಪ್ಪ”.

1. ಪಿ. ಉಪೇಂದ್ರ ದೂರದರ್ಶನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ.
2. ಬೇನಜೀರ್ ಭುಟ್ಟೋ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಆತಂಕವಾದಿಗಳಿಗೆ.
3. ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಕೌರವರಿಗೆ, ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಅನಂತರ.

3. “ತೇಜಸ್ಸು, ಬಲ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಈತ ಗ್ರಹಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ”.

1. ಕಲ್ಪನಾಥ್‌ರಾಯ್ ರಾಜೀವ್ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ.
2. ಗುಂಡೂರಾವ್ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ.
3. ಭೀಷ್ಮ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಬಗ್ಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ.

4. “ಈ ಮುಡುಕ ತುಂಬ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ”.

1. ವಸಂತ್ ಸಾರೆ, ಕಮಲಾಪತಿ ತ್ರಿಪಾಠಿ ಬಗ್ಗೆ.
2. ಅನಂತನಾಗ್ ಉದ್ಗಾರ.

3. ಸಭಾಸದರು ಭೀಷ್ಮನ ಬಗ್ಗೆ, ಅಗ್ರಪೂಜೆಯ ಅನಂತರ.

5. “ಬಾ, ನನ್ನ ಎದುರಾಳಿಯೇ, ಬಾ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲ.”

1. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ, ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರನ್ನು ಕುರಿತು.

2. ಶ್ರೀದೇವಿ, ಮಾಧುರಿ ದೀಕ್ಷಿತ್‌ಳನ್ನು ಕುರಿತು.

3. ಭೀಷ್ಮ, ಕರ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು, ಶರತಲ್ಪದಿಂದ.

6. “ಪಾಪ, ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಎಂಥ ಕಷ್ಟ ಬಂತು!”

1. ಎಲ್. ಕೆ. ಅಡ್ವಾನಿ, ಕೆ. ಕೆ. ತಿವಾರಿ ಸಂಗಡಿಗರನ್ನು ಕುರಿತು.

2. ಚಿತ್ರಾ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯಂ, ಬೊಫೋರ್ಸ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶಕರಿಗೆ.

3. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ, ವನವಾಸದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕುರಿತು.

7. “ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ದಣಿ. ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದರಂತೆ ನಾವು ನಡೆಯುತ್ತೇವೆ.”

1. ಕಾಂಗ್ರೆ ಎಂ.ಪಿ.ಗಳು ತಮ್ಮ ನಾಯಕನಿಗೆ.

2. ಬಿಹಾರಿನ ಗೂಂಡಾಗಳು ಚಂದ್ರಶೇಖರ್‌ಗೆ.

3. ಕರ್ಣ, ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕುರಿತು.

8. “ಮೋಡದಲ್ಲಿನ ವಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಯಾರು ತಾಯಿ?”

1. ಲೋಕ ಸಭೆಯ ಕಾವಲು ಪಡೆಯುವ ಮನೇಕಾ ಗಾಂಧಿಯನ್ನು ಕುರಿತು

2. ಅತೀಂದ್ರಪಾಲ್ ಸಿಂಗ್, ಬಿವರ್ಲ್ ಖಾಲ್ಸಾ ಕುರಿತು.

3. ಚೇದಿ ರಾಣಿ, ಕಂಗಿಟ್ಟ ದಮಯಂತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು.

ಕೆ. ಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ

ಶಂಕರ್ಸ್ ವೀಕ್ಷೆಯ ಕೆ. ಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಿಡಂಬನೆ, ಹಾಸ್ಯ ಚಿಮ್ಮುವ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಂಕರ್ಸ್ ವೀಕ್ಷೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ನಾಡು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆದ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಜನಪ್ರಿಯ ಪತ್ರಿಕೆ, ಎಷ್ಟತ್ತರ ದಶಕದವರೆಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದು, ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಲ್ಪಟ್ಟು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿದಾಗ, ಕೊನೆಯುಸಿರನ್ನೆಳೆಯಿತು.

ರಾಜಾಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಪದವಿಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೂ ಸಹ, ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಜಿಯನ್ನು ಲೇವಡಿ ಮಾಡಿ ಶಂಕರ್ ರಚಿಸಿದ್ದ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ಮಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಅಪರಂಜಿ ಓದುಗರಿಗಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರ ರಚನಾ ಚಾತುರ್ಯ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೈವದತ್ತ ಕಲೆ. ಆ ಕಲೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಹುಳುಕುಗಳಿಗೆ ನಗೆಯ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಶಂಕರ್‌ರವರ ಹಾಸ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅತಿ ವಿರಳ. ಅಂತಹ ಹಿರಿಯ ಜೈತನ್ಯ, ನಾಡಿನ ನಗೆಗಾರರಿಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ದಾರಿ ದೀಪವಾಗಿರಲಿ ಎಂದು ಅಪರಂಜಿ ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ಪರಿಣಾಮ

ಎಚ್. ದುಂಡಿರಾಜ್

ಇದೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ಈ ಹಿಂದೆ
ಇದೇ ಬುದ್ಧಿ ಜೀವಿ
ಗೆಳೆಯರ ಮುಂದೆ
ಓದಿದಾಗ ಅಷ್ಟೊಂದು
ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿರಲಿಲ್ಲ
ಯಾಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ
ಬೀರಿರಲಿಲ್ಲ
ವಿದ್ವಾಂಸರ ಇರಲಿಲ್ಲ

A Finger in Every Pie

ಕೊರವಂಜಿಯಿಂದ.....

ಫುಟ್-ಪಾತ

—ಶ್ರೀರಂಗ

ಹೌದು, ಅದೇ ಸರಿಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಬರೆದದ್ದು 'ಪಾತ' ಎಂದೇ. ಹೇಳುವ ಕಾರಣವೆಂದರೆ ಚೌಎನ್‌ಲೈ ಅವರು ಎವ್‌ರೆಸ್ಟ್ ತಮ್ಮದು ಎಂದಂದಿನಿಂದ ಯಾರು ಯಾರನ್ನೂ ನಂಬಬೇಕೆಂಬುದೇ ತಿಳಿಯದಾಗಿ, ಲೇಖಕರು ಮುದ್ರಕರು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪು ತಮ್ಮದು ಎಂದು—ಅಥವಾ, ಹೋಗಲಿ. ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟು ಮತ್ತೇನೋ ಹೇಳಿಕೆ ಹೊರಟಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸೋಣ.

ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ತರದ ರಸ್ತೆಗಳಿವೆ : ಒಂದು, ರಿಪೇರಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ರಸ್ತೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರಿಪೇರಿ ಆಗಬೇಕಿದ್ದ ರಸ್ತೆ. ಇವೆರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಧಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರನೆಯ ವಿಧದ ರಸ್ತೆಯೊಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲ, ವರ್ಷದ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೂ ಅದು ಚಾಲ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಆಟೋಮೆಟಿಕ್ ರಸ್ತೆ ಎನ್ನಬಹುದು ; ಎಂದರೆ ನಡೆದಂತೆ ರಸ್ತೆ ಆಗುವುದು, ರಸ್ತೆ ಆಗಿ ನಡೆನಡೆದಂತೆ ರಿಪೇರಿ ಆಗುವುದು, ರಿಪೇರಿ ಆದಂತೆ ರಸ್ತೆ ಆಗುವುದು. ಅಂತಹದನ್ನೇ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಫುಟ್‌ಪಾತ ರಸ್ತೆ ಎಂದುದು. ಎಲ್ಲಿ 'ಫುಟ್' ಎಂದರೆ ಹೆಜ್ಜೆಯ 'ಪಾತ'ವಾಗುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣವೇ ನಡೆದುಹೋಗುವುದು. ಇಂದಿನ ದೇವಾಕ್ರಸಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಸ್ತೆ ಇದು. ಇದನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸುವವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನೆ. ಈ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೆ ತಳಿರು-ತೋರಣಗಳು ಬೇಡ, ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬರೆದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಓದುವುದು ಬೇಡ. ಇಂದು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ನಾಳೆ ಮರೆಯುವ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಇದು ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ಒಬ್ಬನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರೆ ನೂರು ಜನರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ದಾರಿ ಇದು. ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ದಾರಿ ಇದು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಎತ್ತಿದ ಕಾಲ(ಫುಟ್) ನ್ನು

ಊರಲೇ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಜನಸಂದಣಿಯ ದಾರಿ ಇದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ದಾರಿಯ ಸಿಪಾಯಿಯು 'ಓ, ಫುಟ್-ಪಾತ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ' ಎಂದಾಗ ನಿಮಗೆ ಫುಟ್-ಪಾತ ಸಿಕ್ಕುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ಡೆಮಾಕ್ರಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ದಾರಿ ಇದು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದೆ. ಫುಟ್-ಪಾತ ಎಂದರೆ ಬರೀ ಫುಟ್‌ಗಳಿಗೆಯೇ ಮೀಸಲು ಅಲ್ಲ. ತರಕಾರಿ, ನಿಂಬೆ ಹಣ್ಣು, ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್, ಪಂಚಾಂಗ, ಬೂಟ್ ಲೇಸ್, ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣ, ಜೇಬುಗಳು— ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳ ಇರುವುದು. ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ಕಾರು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದು, ಕಾಫೀ ಭವನಕ್ಕೆ ಬಂದವರ ಸೈಕಲ್‌ಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಹುದು, ಎಮ್ಮೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನೂ ಕರೆಯಬಹುದು, ಬಸ್ಸಿಗಾಗಿ 'ಕ್ಯೂ'ಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಬಹುದು— ಮತ್ತಿನ್ನೇನು? —ಹಾಂ, ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟೆ, ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡೂ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯ ಬಹುದು. ಅಂತೂ ಯಾವುದಕ್ಕಾದರೂ ಫುಟ್ ಎಡವುವಂತಿದ್ದರೆ ಸಾಕಲ್ಲವೇ?

ಬೆಂಗಳೂರ ನಗರದ ಫುಟ್-ಪಾತ ರಸ್ತೆಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಅತ್ಯಂತ ಈಚಿನದಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಂದೇಹ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಫುಟ್-ಪಾತಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಒಂದೇ ಫುಟ್ (ಅಡ್ಡ) ಆಗಲ ಇವೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಬರೀ 'ಪಾತ'ಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿವೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದವರ ಮುಂದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಚಲ್ಲಿದಂತಿಲ್ಲ, ಬೇರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಒಬ್ಬರ 'ಫುಟ್'ದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ 'ಫುಟ್'ದ ಪಾತವಾಗುವಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿವೆ.

ಯಾವ ನಗರದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಫುಟ್-ಪಾತ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನವೊಂದಿದೆ. ಇಬ್ಬರು ನಾಗರಿಕರು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಸುವರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಹರಡುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರ ಕಾಂಪೌಂಡ್; ಉಳಿದ ಕತ್ತಲೆಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬೀದಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಟರ್ ಕಾರ್, ಟ್ರಕ್, ಲಾರಿ, ಜಟ್ಟಾ, ಸೈಕಲ್ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಓಡಾಟ. ಮಗ್ಗುಲದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗದೆ ಈ ವಾಹನಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನ ಓಡಾಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಫುಟ್-ಪಾತ ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಫುಟ್-ಪಾತಗಳು ತೀರ 'ಇತ್ತೀಚಿನವೆಂದು' ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲವೇ? ವಾಹನಗಳಿಂದ ಜನ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರಲ್ಲವೆ ಫುಟ್-ಪಾತಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು.

ಬೆಂಗಳೂರ ವಾಹನ ಸಂಚಾಲಕರ ಗುರಿ ರಾಮುಬಾಣದಂತೆ; ತಪ್ಪುಮತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಪಾತವೆ ಇದೆಯಲ್ಲದೆ 'ಅಡಿಪಾತ'ವಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸುಂದರವಾದ ನಗರ. ಬೀದಿಯಾದ್ದಕ್ಕೂ ಗಿಡಗಳು ; ಈ ಗಿಡಗಳೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವೃತ್ತಿಯವು. ಹಗಲು ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕನ್ನು ತಡೆದು ಹಿಡಿದಂತೆ ರಾತ್ರಿ ಬೀದಿಗಂಬದ ದೀಪದ ಬೆಳಕನ್ನೂ ತಡೆದು ಹಿಡಿಯುವುವು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕಾರುಳ್ಳವರು ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕುವಂತೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಲೇಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮವಿದ್ದಂತಿದೆ. ಆ ಪರಿ ಬೆಳಕನ್ನೂ ಹಚ್ಚುವರೆಂದೇ ವಾಹನ ಸಂಚಾಲಕರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಕೂಡ ಗುರಿ ತಪ್ಪದಂತೆ ಪುಟ್-ಪಾತಿ ಗನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಲು ಶಕ್ಯವಾಗುವುದು. 'ಬೆನ್ನಟ್ಟುವುದು' ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿತು. ಅಂತಹ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೆ ನಿಷ್ಕಾಮ ಕರ್ಮಿಯಾಗಿ ಪುಟಾಳಿನ ಪಾತವಾಗುವುದು.

ಟೆಲಿಫೋನ್ ಕಂಬಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ, ಆ ಕಂಬವನ್ನೂ ಬಿಗಿದ್ಡಿದ ತಂತಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುರುಗಳಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಹೈಡ್ರಂಟ್ ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆಗಳಿಗೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಒಂದೊಂದೂ ಪುಟ್‌ನ್ನು ಎತ್ತಿಡಲೇಬೇಕೆಂದು ನಡುನಡುವೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದ ಹಾಸಗೆ ಕಲ್ಲಿಗೇ ಆಗಲಿ—ಯಾವುದಕ್ಕೇ ಆಗಲಿ, ಹೇಗೆಯೆ ಆಗಲಿ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಆಗಲಿ ಅಡಿಯ ಮುಂದಿಡೆ ಪಾತ, ಅಡಿಯನಿಡದಿರೆ ಪಾತ, ಪುಟೆಗೊಮ್ಮಧಃಪಾತ.

ಹೋಗಲಿ ನಗರಸಭೆಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಾದರೂ ಯಾಕೆ? ಪುಟ್-ಪಾತ ಹೀಗಿದೆಯೆಂದೇ ಕ್ರಾಸಿಕ್ರಾಸಿಗೂ ಚಪ್ಪಲಿ ರಿಪೇರಿಯವನ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದೆಯಲ್ಲ? ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಚಪ್ಪಲಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲೆತ್ತಿಕೊಂಡೇ — ಕ್ಷಮಿಸಿ — ಎಡವಿ ಬಿದ್ದು ದಕ್ಕೆ ಪೆನ್ನೇ ಮುರಿದು ಹೋಗಿದೆ !

ಚುನಾವಣೆ ಚುಟುಕಗಳು

—ಅ. ರಾ. ಸೆ.

ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನಾನು ನೋಡಲು ಹೋದೆ ಮಹನೀಯರು ಏನೇನನ್ನೋ ಓದುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿ, “ನೀವು ಪ್ರವಾಸಕ್ಕೆ, ಒಳ್ಳೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ. ಆಯೋ ಪಾಪ. ನಾಳೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೀರಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ಪರಂಗಲ್, ಬೆಜವಾಡ, ಕರ್ನೂಲ್.....ಖಿಮ್ಮಂ, ಕರೀಂನಗರ್ ಎಲ್ಲಾಡರೂ ಆಗಬಹುದು,” ಎಂದೆ.

“ನಿಮಗೆ ಟೀ ತರಿಸಿಕೊಟ್ಟೇನೇ?” ಎಂದರು.

ಇದುವರೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲೇ ಸಂಭಾಷಣೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಈಗ ನಾನು ಕನ್ನಡದ ಮನೆ ಹೊಕ್ಕೆ.

“ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ”, ಎಂದೆ. ನನಗೆ ಟೀ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತರಿಸಿಲ್ಲ, ತರಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.

ಅವರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದರು.

“ಸುಮ್ಮನೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ. ಈಗ ಬರಲಿರುವ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ತಪಾತ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಸ್ವಲ್ಪವಲ್ಲ, ಬಹಳ, ಬಹಳ.....” ಎಂದರು.

* * * *

ಕಮ್ಮರಚೇಡು ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ತಿಮ್ಮಾರೆಡ್ಡಿ ಯವರು ಬಂದರು. ಅವರು ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡಿಗರು.

“ನಮಸ್ಕಾರ, ಸ್ವಾಮಿ. ನೀವು ಬಹಳ ತಿಳಿದವರಂತೆ. ನನಗೆ ಏನನ್ನಾವರೂ ಹೇಳಿ” ಎಂದರು.

“ಮೊದಲು ಒಂದು ವೃತ್ತೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.....” ಎಂದಾರಂಭಿಸಿವೆ.

ಅವರು ನಡುವೆ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ, “ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತೇತಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ. ಅದನ್ನೇನು ಕೇಳಿರೀ?” ಎಂದರು.

“ಅದಲ್ಲ, ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಸನ.....”

“ಒಂದ್ಯಾಕೆ ಸ್ವಾಮಿ, ಎರಡು ಅವೆ. ಸುತ್ತಾ ಮಂಚು ಕಂಪೆ ಜಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಗಲಿ, ನೀವು ಯಾವ ಪಾರ್ಟಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ನಾನು ಮೊದಲು ಕಾಫಿ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ ಈಗ್ಗೆ. ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಕಾಫಿ ಕುಡಿದರೆ ಸಂಕಟ ಆರಂಭವಾಗಲು ಪುರುವಾಯ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಟೀ ಪಾರ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಫಿ ಕುಡಿದರೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ. ಬಳಿಕ ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಟೀ ಒಂದನ್ನೇ ಕುಡಿಯುವುದು.”

“ಅದಲ್ಲಾ ಸ್ವಾಮಿ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೋ, ತೆಲಂಗುದೇಶಂ ಪಾರ್ಟಿಯೋ, ಜನತಾದಳವೋ.....”

“ಇವರು ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಯಾಬೇ ಅಂತ ಮಾತಾಡಿಸಿಲ್ಲ.”

“ಮತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿ ಯಾರಾದಾರು? ”

“ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೇಳಿರುವವನು ನೀನೊಬ್ಬನೇ”.

‘ಸ್ವಾಮಿ, ಅದು ನನಗೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಏನಾದರೂ ಭಾರತವೋ, ರಾಮಾಯಣವೋ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೇಳಿ.’

“ಈಗ ಮೂರು ಗಂಟೆ. ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವ ಯಾವ ಭಾಗ ಹೇಳಲಿ”?.

‘ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಬರ್ತವೇ, ಹೋಗ್ತವೇ, ನೀವು ಮಾತ್ರ ಇವತ್ತು ಇದ್ದು ಬಿಡಿ, ಭಾರತ ಹೇಳಿ. ನಂ ಪಾರ್ಟಿ ಗೆಲ್ಲಲಿ ಅವ್ರೀ ಸ್ವಾಮಿ’.

“ತಡ್ಡಾಸ್ತು”.

‘ಪಲ್ಲೆಟೂರಿ ವೊನಗಾಡು’ ಎಂದರೆ ‘ಹಳ್ಳಿಯ ವೀರ’ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಹಳ ಸಿರಾಶೆಯಾಯಿತು. ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ವೀರ ತನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಯಾವ ನಗರದಲ್ಲಿ ಮೆರೆದಿರಬಹುದು? ನನಗೂ, ನಿಮಗೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅರ್ಥಹೀನವಾಗಿರಬಹುದು. ಸಿನಿಮಾ ನೋಡದ ನನಗೆ ಅದೊಂದು ಕಗ್ಗಂಟೇ. ಆದರೆ ಆ ಊರು ಮೊಳಕಾಲ್ಮೂರುವಿನಿಂದ ನೀಲಗಿರಿಪುರಂ ಮುಖಾಂತರ ಹತ್ತು ಮೈಲಿ ಮಾತ್ರ ದೂರವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ‘ಕಳ್ಳಾಣ ದುರ್ಗಮು’ ಎಂಬ ನಗರ ಸುಮಾರು 50 ಕಿ.ಮೀ. ಇರಬಹುದು. ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಊರಿನಿಂದ ಇನ್ಯಾವುದೇ ಊರಿಗೆ 80 ಅಥವಾ 150 ಅಥವಾ 300 ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ ಕಮ್ಮಿ ದೂರವೇ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಸೂಪರ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಎಂದರೆ ಸೂಪರ್ ಡೂಪರ್ ಷಟಲ್‌ಗಳೇ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅಪಘಾತಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದೆ ಆಂಧ್ರ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಊರಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅಥವಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.

ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಸೀಟಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಒಬ್ಬ “ಸಾರು, ಏಮಿ ಚಪ್ಪಾರು” ಎಂದು ನನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ತಿವಿದ.

“ಚೆಪ್ಪದು, ಗಿಪ್ಪದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ.

“ಸಾರು, ಕನ್ನಡ ಮಾತಾಡ್ತದೆ” ಎಂದು ನಕ್ಕು, ನನ್ನನ್ನೂ ತಿವಿದವನು “ಏನಂತೀರಿ”? ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ವಿಷಯ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ” ಎಂದೆ.

“ರಾಜೀವ್ ಬರ್ತಾರೋ, ಸಿಂಗ್ ಬರ್ತಾರೋ?”

ನಾನು “ಮತದಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಓಟು ಹುಚ್ಚನ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಗೆ. ಅದು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತದೆಯೋ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯ?” ಎಂದೆ.

“ಮತದಾರರು ಖಂಡಿತ ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೆ” ಎಂದನವ.

“ಕಲಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಎಂದಾದರೂ ಪಾಠ ಕಲಿತಾರೇ”?

ಮುಗಿಲುಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೊಂದು ಸಂಜೆ.

“ಬರ್ರಿಯೇನಲೇ ರಾಯಾ”? ವೀರಣ್ಣನ ಕೂಗು.

“ಎಲ್ಲೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ಶಾರ್ಫಲ ಮಠಕ್ಕೆ.”

“ಏನೋ, ನೀನು ಭಕ್ತಕುಲತಿಕಲನಾದ್ದು ಯಾಪಾಗ?”

“ಇವತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ. ಸ್ವಾಮೀರು ತಮ್ಮ ಮಠದ ಮುಖ್ಯ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವೀರಣ್ಣನವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಸಂಜೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ನಡೆಯುವ ಸರ್ವ ಭಕ್ತಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಲು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ”.

“ಸರಿ. ಭಕ್ತರೆಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟು ಅರ್ಜಂಟಾಗಿ ಏಕೆ ಸೇರಬೇಕು?”

“ಬೆಳಕು ಹರಿದ್ರೆ ಎಲೆಕ್ಷನ್ನಲ್ಲೇನೋ!”

“ಸ್ವಾಮಿಗಳಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ?”

“ಎಲ್ಲದಿಯೋ, ತೆಪರ್ಗು, ಇದು ಕ್ರಾಂತಿ ಯುಗ. ಬರೀ ಇತರರೇ ಗಂಪು ಕಟ್ಟಿ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬೇಕೆ? ಶಾರ್ಫಲರು ನಾಮಧರೇ? ಬಕ್ಸಾಸ್ ಅಂತ ಅಂದ್ಯಂಡಾ?”

“ಸರಿ ಯಾರಿಗೆ ಓಟು?”

“ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನ ನಿಂತದರೆ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಮುಖ್ಯ ಘೋಷಣೆ ಜಾತೀಯತೆಯ ನಿರ್ಮೂಲನೆ.”

“ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅದೇ ಉದ್ದೇಶ ಇದ್ದಿದ್ರೆ, ಒಬ್ಬನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಬೇಡಾಗಿತ್ತಲ್ಲ?”

“ಲೇ ರಾಯಾ, ನಿಂಗಿಲ್ಲೋ ತಲೆ ಔಟ್ ಆಫ್ ಆರ್ಡರ್. ಅಲ್ಲೋ ಅವರೆಲ್ಲ,

ತಾನು ಪೂತ್ರ ಜಾತಿಯಶೆಯನ್ನೂ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನೂ ಯಾರಿಗೂ ಆ ಛಾನ್ಸ ಕೊಡಬಾರದು ಅಂತ ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡ್ಯದರೆ”.

“ಶಭಾಸ್. ಈಗ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ ಯಾಕೆ?”

“ಈಗ ಒಂದು ವಾರದಿಂದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಒಂದು ಶಾರ್ಧೂಲನ ಸಹಾಜ್ಜೆ ಬಯಸಿ, ಸ್ವಾಮೀರಿಗೆ ಅಡ್ಡಬೀಳ್ತಾ ಅದರೆ”.

“ಸರಿ, ಆಮೇಲೆ?”

“ಇವತ್ತು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಯಾರು ಒಂದು, ದಿಮ್ಮಿಗೆ ರೊಕ್ಕ ಕೊಟ್ಟಿದರೋ, ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಓಟು ಎಂದೂ ಸ್ವಾಮೀರು ಹೇಳ್ತಾರೆ.”

“ಇವತ್ತು ಯಾರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ?”

“ನಮ್ಮ ಬಕೀಟ್ ಬಕ್ಕಪ್ಪನಿಗೆ”.

“ಎಷ್ಟು ಕೈಬಿಟ್ಟವೆ?”

“ಒಂದರ್ಧ ಬಕೀಟ್ ನೋಟು ಕೈಬಿಟ್ಟವೆ.”

“ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಪೋರ್ಟ್ ಮಾಡಿದರೆ ಗತಿಯೇನು?”

“ಯಾರ ಗತಿ? ನಮ್ಮ ಸ್ವಾಮೀರು ಸಮತೆ ಬೋಧಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರು. ಪಣಿ ಕೊಟ್ಟವನು ಯಾರೇ ಅಗಲಿ. ಮಾರೀಚನಿರಬಹುದು, ದುಶ್ಯಾಸನನಿರಬಹುದು, ಕಂಸನಿರಬಹುದು. ಅವನಿಗೇ ಓಟು ಕೊಡ್ತಿ ಅಂತ ಹೇಳದಕ್ಕೆ ಏನು ಖರ್ಚಾಗ್ತೆ?”

“ಭಕ್ತರು ಯಾವ ಮಾತು ಖಾಯಂ ಅಂದ್ಕಬೇಕು?”

“ಕೇಳರು ಯಾರದರೆ? ಸ್ವಾಮೀರೇನೋ ಹೇಳ್ಕಾರು”

ಸಡುನಣ ಯಾತ್ರೆ

— ಡಾ|| ಅನಂದ್

ಕಡಲ ತೀರ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕನ್ ಸೇವಿಯ ಹಡಗುಗಳು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬ ವೃದ್ಧ ನೀಗ್ರೋ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ (ಜಾಸ್) ಟ್ರಂಪೆಟ್ ಬಾರಿಸ್ತು ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಅವನನ್ನೇ ತದೇಕಚಿತ್ತದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ 'ನೋಡೋ, ಇದೇ ನಿಜವಾದ ನ್ಯೂ ಆರ್ಲೀನ್ಸ್!' ಅಂತ ಉದ್ಗಾರ ತೆಗೆದ. ಸಂಗೀತದ ಗಂಧ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಮ್ಮಿ. 'ಹೌದೆ? ಜತೆಗೆ ನಿಜವಲ್ಲದ ನ್ಯೂ ಆರ್ಲೀನ್ಸ್ ಇದೆಯೇ?' ಅಂದೆ. 'ನೀನು ಶುದ್ಧ ಅರಸಿಕ!' ಅಂತ ನನ್ನೇ ಬೈದ ರಾವಿ 'ಸರಿ, ಸಂಗೀತ ಆದ ಮೇಲೆ ನಗರದ ದೊಡ್ಡ ಶಾಪಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿದೆವು ಆ ಶಾಪಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯೋದೇ ಒಂದು ಶಾಪ! ಎಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗೇ ಇರುತ್ತೆ, ಕೈಲಿ ಕಾಸಿದ್ರೆ ಮಾತ್ರ ತಾನೆ! ಒಂದು ಉದ್ದಾನೆ ಬಿಲ್ಡಿಂಗ್—50 ಮಹಡಿ ಇತ್ತು. ಅದರ ತುಟ್ಟ ತುದೀಲಿ ಒಂದು ರಿವಾಲ್ವಿಂಗ್ ರೆಸ್ಪೋರಾ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆವು—ಗಂಟಲು ತಂಪು ಮಾಡ್ಕೊಳ್ಳುಕ್ಕೆ. ನಗರದ ವಿಹಂಗಮ ನೋಟ ಕಾಣುತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ. ಬೆಲೆಗಳೂ ಗಗನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದು ಅನ್ನಿ!

ರಾಮಿ ಮನೇಲಿ ಆರಾಮವಾಗಿ ರಿಕಾಣೆ ಅವನ ಪತ್ನಿ ವಿಶಾಲಿ, ಬೋಂಡ ಮಾಡಿದ್ದು. ಅಮೆರಿಕದ ಸಪ್ಪೆ ತಿಂದು ಜಡ್ಡಾಗಿದ್ದ ನಾಲಿಗೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಆಪ್ಕಾಯ ಮಾನವಾಗಿತ್ತು ಅಂತ! ಅದರ ಸಂಭಾವಿತನ ಹಾಗೆ ಎರಡೇ ತಿಂದೆ!

ಬೆಳಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಜಾಗಿಂಗ್‌ಗೆ ಅಂತ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಹೊರಟೆ. ಭಾನುವಾರ ಅವತ್ತು. ರಸ್ತೆಲಿ ಒಂದು ನರಪಿಳ್ಳೆನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ, ಒಬ್ಬ ಅಜಾನುಬಾಹು, ಸುಮಾರು 90 ಕೇಜಿ ಲೆಕ್ಕದೋನು, ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಬಹುಶಃ ಚರ್ಚೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ—ನನ್ನ ನೋಡಿ ನಿಂತ. 'ಕ್ಷಮಿಸಿ, ಈ ರಸ್ತೆಲಿ ಬಸ್ಸು ಬರುಲ್ಲ!' ಅಂದ. ನಾನು ನಕ್ಕೆ. 'ಇಲ್ಲ ನಾನು ದಿನಾ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಜಾಗಿಂಗ್ ಮಾಡ್ತೀನಿ! ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಅಷ್ಟೇ!' ಅಂದೆ:ಹೌದೆ? ಒಳ್ಳೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಅಂತ. ಅವನ ವಿಶಾಲವಾದ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋಡಿ ಅವನಿಗೇ ನಗು ಬಂತು. ನನ್ನ ಕೃತವಾದ ಶರೀರ (ಅವನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ!) ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಮಾತ್ಸರ್ಯ! ನಾನೂ ನಿನ್ನ ತರಹ ಜಾಗಿಂಗ್ ಮಾಡೋದು ಒಳ್ಳೆದು ಅಂತ ಕೈ ಕುಲುಕಿ ಹೊರಟ. ನಾನೂ ಬೇಡೇಕರ್ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಜಾಗಿದೆ.

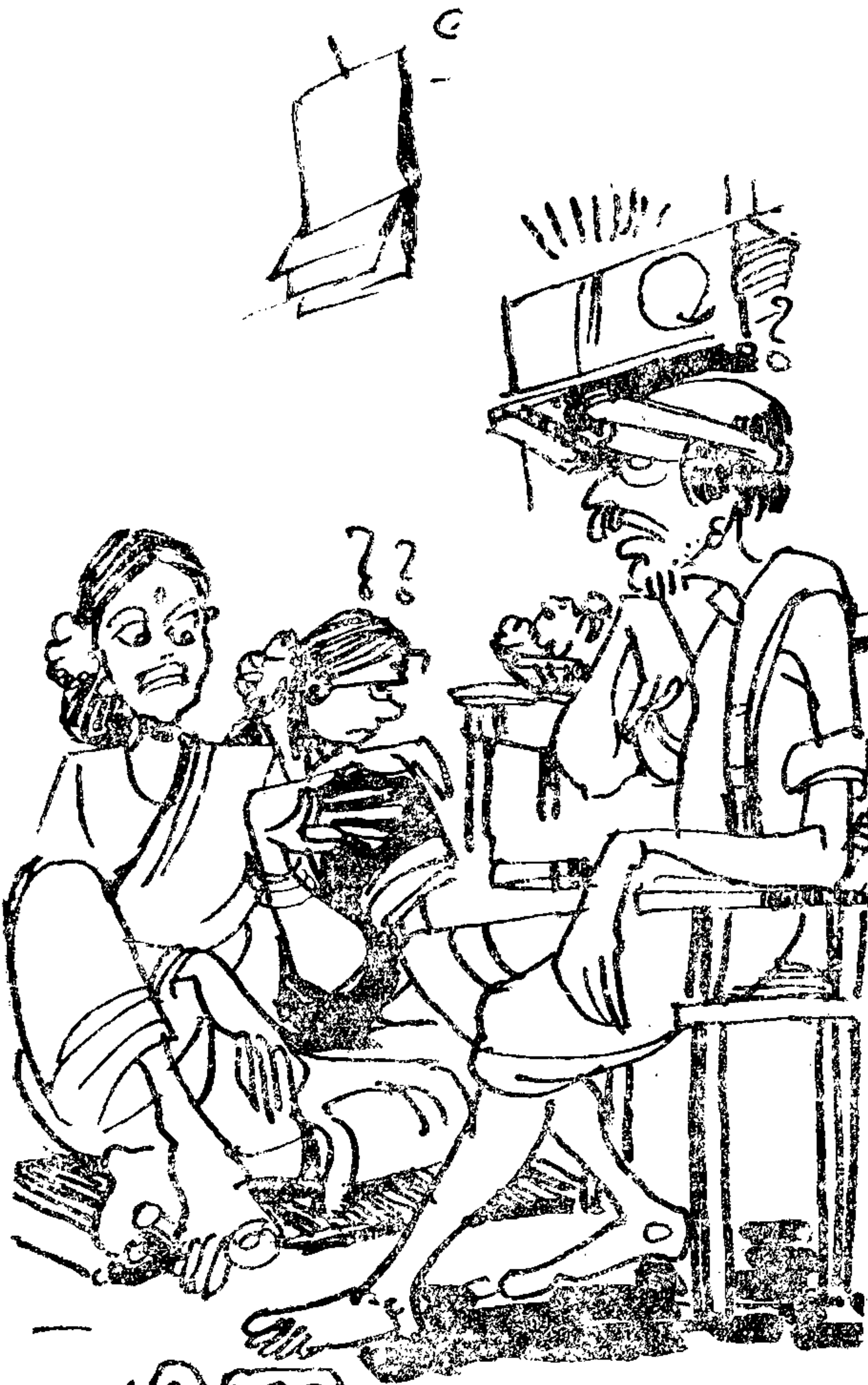
ರಾಮಿ, ಏಕಾಂತ ನನ್ನ ಸಂಜೆ ಚೈನೀಸ್ ರೆಸ್ಟೋರಾಂಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ವಾತಾವರಣ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸುಗಳ ಹೆಸರು ಬಹಳ ಕಾಂಕ್ಷಿಕೇಟೆಡ್! ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಮಿ ಇದರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಶಹಣೆ! ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನ ಇದ್ದು ಚೀನಾ ಗ್ರೀಸ್, ಮೆಕ್ಸಿಕೊದ ತಿಂಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲವನು. ನನಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಗ್ರೀಕ್ ಹಾಗೂ ಲ್ಯಾಟಿನ್! ಅಂತೂ ಅವನ ಭರವಸೆ ಮೇಲೆ ಶಾಖಾಹಾರಿ ಅಂತ ತಿಂದೆ. ಅಮೆರಿಕನ್ ಸಪ್ಪೆ ಅಡಿಗೇಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ವಾಸಿ. ಆದರೂ ನಂ ಕಾಮತ್, ಜನಾರ್ಥನ ಹೋಟೆಲುಗಳ ಖಾರ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸಿಗುಲ್ಲ. ರಾಮಿ, “ಖಾರ ತಿನ್ನಬಾರದು ಕಣೋ. ಅಲ್ಸರ್ ಬರುತ್ತೆ” ಅಂದ. ಅಲ್ಲ, ನಾನೇ ಡಾಕ್ಟರು. ನನಗೇ ಹೇಳಾನಲ್ಲ ಅಂತ ಕೋಪ ಬಂತು. ‘ಅಲ್ಲ ರಾಮಿ, ಪಠ್ಯ ಅನ್ನೋದು ನಾವು, ವೈದ್ಯರು. ಇತರರಿಗೆ ಹೇಳೋದೇ ಹೊರತು ನಾವೇ ಕೈಯಾರ (ಚಾಯಾರ) ಮಾಡೋದಲ್ಲ ಮರಿ! ಅಂದೆ. ‘ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ, ನಿನ್ನ ಪಾಡು’ ಅಂತ ಖಾರವಿಲ್ಲದ ಸಲಾಡ್ ತಿನ್ನಲು ಶುರುವಾದೆವ!

ನಾಲ್ಕು ವಾರಗಳ ಯಾತ್ರೆ ಮುಗಿತ ಬಂತು. ಸರಿ, ಇನ್ನು ಗಂಟು ಮೂಟೆ ಕಟ್ಟೋಣ, ಮನೇ ನೆನಪು ಕರಿತಾ ಇದೆ ಅಂತ ಲುಫ್ತಾನ್ನಾ ಏರ್‌ಲೈನ್ಸ್‌ಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ. ನಿಂ ಟಿಕೆಟ್ ಕನ್‌ಫರ್ಮಾಗಿದೆ ಅಂತ ದೂರ (ಜರ್ಮನಿಯ) ವಾಣಿ ನುಡಿಯಿತು. ಸರಿ ಅಂತ ರಾಮಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ಬೆಳಗಿನ ಚಳಿಲಿ ನ್ಯೂ ಆರ್ಲೀನ್ಸ್ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಾಶಿಂಗ್‌ಟನ್ ವರೆಗೂ ಸುಖ ನಿದ್ರೆ ಬಂತು. (ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಚೈನೀಸ್ ಅಡಿಗೆ ಪ್ರಭಾವ!) ಪಾಶಿಂಗ್‌ಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲೇ ಸೂಪ್, ಸಲಾಡ್ (ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಿಗೆ ಇದೇ ದಕ್ಕೋದು). ಅಪರಾಹ್ನ ಮೂರಕ್ಕೆ ಲುಫ್ತಾನ್ನಾದವರು ದೆಹಲಿ ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಇತ್ತರು. ಸೂಟ್‌ಕೇಸ್, ಬ್ಯಾಗ್ ಭದ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಿಮಾನ ಹತ್ತಿದೆ.

ಯಾವುದೋ ಮೂವಿ ತೋರಿಸ್ತೆ ಇದ್ದು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳು ಚಕಮಕಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದವು. ನಂ ದೇಶಕ್ಕೂ, ಅಮೆರಿಕಕ್ಕೂ ಎಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸ! ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಡವಳಿಕೆ, ಎಲ್ಲಾದರಲ್ಲೂ ಅಜಗಜಾಂತರ. ಆದ್ರೆ ಅಜ ಯಾರು ಗಜ ಯಾರು ಅಂತ ನಿರ್ಧರಿಸೋದು ಯಾರು? ಇದು ಯಕ್ಷ ಪ್ರಶ್ನೆಯಂತೆ ನನ್ನನ್ನೆ ಕೂಡ್ತಾ ಬಂತು. ‘ನಾನು ಧರ್ಮರಾಯ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಯಾಕೆ ಪೀಡಿಸ್ತೀಯ?’ ಅಂತ ಕೂಗಿದೆ. ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಗಗನಸಖಿಯೆ ದಂತಾರವಿಂದ ಕಾಣಿಸ್ತು. ಈ ಕಾರ್ಡು ಫಿಲಿಪ್ ಮಾಡಿ, ಕಸ್ಪಂಸ್‌ಗೆ ಅಂತ ಕಾರ್ಡು ಕೊಟ್ಟಳು. ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದೆ!

ನೆಹಲಿ ಏರ್‌ಪೋರ್ಟ್. ಬಿಸಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಜನ ಜಂಗುಳಿ. ಗಲಾಟೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಪ್ಪೆ, ಪಾನ್ ಮತ್ತರಾದ ಯುವಕರ ಕೆಂಪು ಸಾಲಿಗೆಗಳು, ಈ ಗಲಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅನುಭವ ಆಯ್ತು! ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಮಾನ ಸಾಲು ಗಂಟೆ ಲೇಟು ಆಗ್ಲೋ ಸೂಚನೆಯಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಇಳಿದಿದೀನಿ ಅಂತ ಖಾತ್ರಿ ಆಯ್ತು.

ಸದ್ಯ, ಮುಂಗಿಯಿತು.

“ಹತ್ಯಾವ್ರ
ಸಾಲ ರದ್ದು
ಮಾಡ್ತಾರಂತೆ.
ಸಾಲ
ತೊಗೊಂಡಿದ್ದೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿರ್ತಿತ್ತು.”

ಗಾಂಧಿ
ಪ್ರತಿಭಾಶೀಲರು

“ನಿತ್ಯ ಬರೋ ನೆಂಟ.....”

—ಶಾಂತಾ ರಘು

ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬ್ಲಡ್ ಪ್ರೆಷರ್ ಏರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಪೆಡಂಭೂತದಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಸವಾರಣೆ ಏನೂಂತ ಅವನಿಗೂ, ಹೆಂಡತಿ ಪದ್ಮಾಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೆಂತಹ ಗ್ರಹಚಾರ ! ಸ್ವಂತ ಸಂಸಾರದ ತಾಪತ್ರಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮಗ ಮುರಳಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ B. M. S. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ B. E. ಮುಗಿಸಿ. ಅಲ್ಲೇ ಲೆಕ್ಚರರ್ ಆಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಮಗಳು ಸುಮಾ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ರಿಟೈರ್ ಆಗೋಕೆ 2, 3 ವರ್ಷಗಳಿದ್ದಾಗ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು. ದೊಡ್ಡ ಹುದ್ದೆಯೇನಲ್ಲ. ಸ್ಟೇಷನ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಉದ್ಯೋಗ. ಸ್ಟೇಷನ್ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಗೂಡಿನಂತಹ ಕ್ವಾರ್ಟರ್ಸ್. ಆಯುಸ್ಸೆಲ್ಲಾ ರೈಲುಗಳ ಗಲಾಟೆ, ಪೋರ್ಟರುಗಳ ಗದ್ದಲ, ಗಂಟೆ, ಸೀಟಿಗಳ ಸದ್ದು, ಹೊಗೆ, ಧೂಳು ಹೀಗೇ ಕಳೆದಾಯಿತು. ಆದರೂ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅತಿಯಾಗಿ ಆಸೆ ಪಡದೆ, ಹಾಸಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ಕಾಲು ಚಾಚಿಕೊಂಡು, ಇದ್ದುದರಲ್ಲೇ ನೆಮ್ಮದಿ ಯಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ಟೇಷನ್ ಮಾಸ್ಟರಿಗೆ ಬರೋ ಅಲ್ಪ ಸಂಬಳದಲ್ಲೇ, ತೃಪ್ತಿಯಾಗೇ, ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗಿತ್ತು ಪದ್ಮಿ, ರಾಮನ ಸಂಸಾರ. ಪಾಪ, ಅವರ ನೆಮ್ಮದಿ ಅಲ್ಪಾಯುಷ್ಸಿನದಾಗಿರಬೇಕೆ?

ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ವರ್ಗವಾದ ಕೂಡಲೆ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಗ್ರಹಚಾರ ವಕ್ರಿಸಿತು. ವರ್ಗವಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೂ ಪತ್ರ ಬಂತು.

“ಪ್ರಿಯ ರಾಮ, ಆಶೀರ್ವಾಡಗಳು. ಕಾಗದ ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತೆ? ನಿನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವ ಕಣೋ. ಪದ್ಮ ಸೌಖ್ಯವೆ? ನಾಣಿ, ಕುಮುದಾ, ರಮಾ, ಎಲ್ಲಿಗೂ ಈಗ ದಸರಾ ರಜೆ. ಡೆಲ್ಲಿ, ಆಗ್ರಾ, ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಟೂರು ಹೋಗೋ ಣಾಂತ programme ಹಾಕಿದೀವಿ. ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1st ಮದರಾಸಿಂದ G. T.ಲಿ ಹೊರಡ್ತಾ ಇದೀವಿ. Lunch ಟೈಮಿಗೆ ನಾಗಪುರ ತಲಪ್ಪೀವಿ. ಸಧ್ಯ, ನೀನೂ, ಪದ್ಮ ಅಲ್ಲಿರೋದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. ಹಾಳೂ ಮೂಳೂ ಹೋಟಲ್ ಉಟ ಮಾಡೋದು ತಪ್ಪು. ನೀವಿಬ್ಬೂ ನಮ್ಮ ನಾಲಕ್ಕು ಜನಕ್ಕೆ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಟ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗೇ ತಂದ್ಬಿಟ್ಟೆ—ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಜತೆಯಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೀಬಹುದು. ಮತ್ತೆಲ್ಲ ಮುಖಿತ. ಶ್ರೀಪತಿರಾಯ”.

ಅರೆರೆ ! 15 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡಬೇ ಇದ್ದ ಮಾವ ! ನಾನಿಲ್ಲಿ ಇರೋಯ್ಯಾ ಹಾಗೆ ತಿಳಿತೋ? ಇರಲಿ, ಯಾವತ್ತೂ ಬರೀದೇ ಇರೋರು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ದಿನಾ ಮಾಡೋ ಅನ್ನ ಸಾರು ಮಾಡೋಕಾಗುತ್ತೆ? ಬಿಸಿಬೇಳೆ ಭಾತ್, ಅಲೂಗಡ್ಡೆ ಚಿಪ್ಸ್, ಫೌತೆಕಾಯಿ ಪಚಡಿ, ಹುರುಳಿಕಾಯಿ ಪಲ್ಯ, ಮೊಸರನ್ನ, ತಿಳಿ ಸಾರು, ಎಲ್ಲ ಮೊಡಿಕೊಂಡು ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ, ಸೋದರ ಮಾವನ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ, ತಿನ್ನಿಸಿ, ಬೈ, ಬೈ ಹೇಳಿ ಬಂದರು. ಆ ತಿಂಗಳ budget ನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಬೋತಾ ಬಿತ್ತು.

ಮುಂದಿನ ವಾರವೇ ಪದ್ಮಾಗೆ ಬಂತು ಬಲು ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಪತ್ರ. ದೊಡ್ಡ ಹ್ಯಾನ ಮಗಳು ರತ್ನ ಹಾಸನದಿಂದ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಳು.

“ಪ್ರಿಯ ಪದ್ಮಿ, ಹೇಗಿದ್ದೀಯ? ಈ ಸಮವೆ correspondence ಬಿಟ್ಟೇ ಹೋಗಿದೆ, ಅಲ್ವೆ? ಈಗ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡೋ ಅವಕಾಶ ಬಂದಿದೆ ಕಣೆ. ನಾನೂ, ಯಜಮಾನರೂ, ರಾಜ, ಪ್ರೇಮ, ಕಿಟ್ಟಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣಾಂತ decide ಮಾಡಿದೀವಿ. ಹೇಗೂ L. T. C. ಇದೆಯಲ್ಲ. October 20th G. T. ಲಿ ಮದರಾಸಿನಿಂದ ಹೊರಡ್ತಾ ಇದೀವಿ. ನಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಟಲು ಉಟಾನೇ ಮೈಗಾಗೊಲ್ಲ. ನೀನು ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿರೋದು ಸಮಗೆ ತುಂಬಾ ಅನುಕೂಲವಾಯ್ತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಟ ತಗೊಂಡು ಸ್ವೇಪನ್ನಿಗೆ ಬಂದ್ಬಿಡಿ. ಸ್ವೇಪಲ್ ಏನೂ ಮಾಡ್ಬೇಡ. Rest in person—ನಿನ್ನ ರತ್ನ”

ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿ ಮುಖ ಮುಖ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಇದೇನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರಿಗೆಲ್ಲಾ ತಾವು ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರ್ತಾ ಇದೀವಲ್ಲ? ಇಷ್ಟು ದಿನ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಗಳೆಲ್ಲಾ ಈಗ ಚಿಗುರಿಕೋತಾ ಇದೆ. ಹೂಂ, ಏನೂ ಮಾಡೋಕಾಗುಲ್ಲ. ಸಾಮಾನು ಹವಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪಾಪ, ಪದ್ಮ ರುಚಿ ರುಚಿಯಾಗಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಗಂಡನನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಸ್ವೇಪನ್ನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ದೊಡ್ಡ ಹ್ಯಾನ ಮಗಳು, ಅಳಿಯ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು. ತಿಂಗಳ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ cut.....ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಇದು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾರಂಭ ಅಷ್ಟೇ. ತಮಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನ ಸಂಬಂಧಿಕರು-ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಇದ್ದಾರೆಂದು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ಯೋವೆ ಬರುವ ಬಾದರಾಯಣ ಸಂಬಂಧವೋ? ಹರಿದ್ವಾರ. ಋಷಿಕೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದ ಟೆದ್ ವೆಂಕಟಮ್ಮ, ಗಂಗತ್ತ, ಪಾಕಜ್ಜಿ ಮತ್ತು ಪಾರ್ತಿಯವರಿಗೆ, ಪಾಪದ ಪದ್ಮ ಹರಿಟ್ಟು, ಅವಲಕ್ಕಿ, ಪೊಸರು, ಗೊಜ್ಜು ಪಗೈರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಮರ್ಪಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು. ಕಿರಾಣಿ ಅಂಗಡಿಯ ಖರ್ಚು ಏರುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ, ನಾದಿನಿಯ, ಒವಗಿತ್ತಿಯ, ತಂಗಿ ಕಮಲಾ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸಂಸಾರ ಹಾಗೂ ಹತ್ತಾರು ಸ್ನೇಹಿತರ ತಂಡ Asian Travelsನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಟೂರು ಹೋದರು. ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಇರೋದು ಹೇಗೋ ಕಂಡು ಹಿಡಕೊಂಡು ಕಮಲ ಕಾಗದ ಹಾಕೇ ಬಿಟ್ಟು.

“ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹ್ಯಾಗೋ ಮಾಡ್ಕೊತಾರೆ. ನಮಗೆ ಮಾತ್ರ ಲೂಟಿ ತಂದು ಬಿಡಮ್ಮ ಪದ್ಮ, ನಿಮ್ಮಂಥ ನೆಂಟರಿರೋವಾಗ ನಾವ್ಯಾಕೆ ಹೊರಗಿನ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡಬೇಕು?” ಅಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೊಸಲೇ ಹರಿಸಿದ್ದು.

ನಿತ್ಯ ಬರೋ ನೆಂಟ ನುಚ್ಚಗಿಂತ ಕಡೆ ಅಲ್ವೆ? ಪದ್ಮಗೆ ಪಿತ್ಲ ನೆತ್ತಿಗೇರಿತು. ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರ ಪಾರಾಡಿದಳು. “ನಾನೇನು ಅಡಿಗೆಯವಳೆ ಹೀಗೆ ಮೂಗಿಗೆ ಕಪಡೆ ಕಟ್ಟೊಂಡು ದುಡಿಯೋಕೆ? ಯಾವುದಕ್ಕೂ limit ಬೇಡ್ವೆ? ನಾಗಪುರದ ಸ್ಟೇಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಏನು ತಾನೇ ಸಿಗಲ್ಲ? ನನ್ ಪ್ರಾಣ ಯಾಕೆ ಹಿಂತ್ತಾರೆ ?” ಅಂತ ಅತ್ತಳು.

ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ತಾನೇ ಏನು ಮಾಡಿಯಾನು? Helpless. ಪಾಪ. ಇದ್ಯಾ ಪ್ರದೋ ಕಂಡು ಕೇಳಿಲ್ಲದ ತಾಪತ್ರಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟು ! ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇ ತಪ್ಪು ಅಂತ ಪೇಚಾಡಿಕೊಂಡ.

ಅವನ ಚಿಕ್ಕಜ್ಜನ ಅಳಿಯ ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಬದರಿ ಯಾತ್ರೆ ಹೋದಾಗ: ಪದ್ಮಳ ಕೋದರತ್ತೆಯ ಸೊಸೆಯ ತಂಗಿ, ಸಂಸಾರ ಸಮೇತ ಭೋಪಾಲ್‌ಗೆ ಯಾವುದೋ ಮದುವೆಗೆ ಹೋದಾಗ : ರಾಮುವಿನ ಕಸಿನ್ ಅನಂತ ದೊಡ್ಡ ಗ್ಯಾಂಗ್ ನೊಡನೆ conference ಅಂತ ಜಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಾಗ—ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಥಿಡೀರನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನೆಂಟರಿಪ್ಪರlistಹನುಮಂತನ ಬಾಲದ ತರಹ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಹೀಗೆ ಬಂದಿಳಿಯೋ ಜನ್ಮ ತಮಗೆ ಯಾವ ಲೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿರು

ಅಂತಾನೇ ತಿಳೀತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಗದ ಬರೆದು ಶಾಕೋ ಲೀಕ್ ಬಂದಿಳಿದು ಬಿಡ್ತಾ ಇದ್ದು ಭೂಪರು. ಉಭಯ ಸಂಕಟವಾಗ್ತಾ ಇತ್ತು. ಗೊತ್ತಿಲ್ಲಾಂತ ಅಸಜ್ಜೆ ಮಾಡೋಪು ಹೇಗೆ? ಅಂತೂ, ತಿಳಿದ ನೆಂಟರು, ತಿಳಿಯದ ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿ, ಊಟ ಉಣಿಸೋದರಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವೇ ಮಾಡಿದ ಪಾಗಾಗುತ್ತಿತ್ತು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನೇನು ರಿಟೈರಾಗೋ ಟೈವಿನಲ್ಲಿ ರಾಮುವಿಗೆ ಒಂದು ಭರ್ಜರಿ idea ಹೊಳೆಯಿತು.

“ಅಯ್ಯೋ ! ಎಂಥಾ ಒಳ್ಳೇ idea ರೀ! ರಿಟೈರಾದ್ಮೇಲೆ ಏನಾಡೋದು, ಎಲ್ಲಿ ಮೋದು ಅಂತ ಯೋಚನೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಲ್ಲ. ನೆಮ್ಮದಿಯಾಯ್ತು ಬಿಡಿ” ಅಂತ ಪಪ್ಪ ಬಹು ಖುಷಿ ಪಟ್ಟಳು.

ಹೇಗೂ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ, 2, 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಾಗ ಒಗ್ಗಿದೆ. ನಾಗಪುರದ ಹಾದಿಯಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡೋ ನೆಂಟರಂತೂ ತಮಗೆ ವಿಪರೀತ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಾಬ್ಲಮ್ — ಒಳ್ಳೇ ಊಟದ್ದು - ಅಲ್ವೆ? ಈಗ 2, 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನೋಡ್ತಾನೇ ಇದೀವಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಊಟ supply ಮಾಡಿ, ಮಾಡಿ ಸುಸ್ತಾಗಿದೀವಲ್ಲ.

ರಿಟೈರಾದ ಮೇಲೆ ರಾಮಸ್ವಾಮಿಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಾವಿಡೆಂಟ್ ಫಂಡ್, ಗ್ರ್ಯಾಚ್ಯುಟಿ, ಅದೂ, ಇದೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದುಡ್ಡು ಬಂತು. ಹೇಗೋ ಮಾಡಿ, ಯಾರ್ಯಾರನ್ನೋ ಹಿಡಿದು. ಶೈಸೆನ್ಸ್ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾಗಪುರದ ರೈಲ್ವೆ ಸ್ಟೇಷನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು canteen ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟ. ಪದ್ಮಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವನು ರುಚಿ, ಶುಚಿಯಾದ ತಿಂಡಿ, ಊಟ ತಯಾರು ಮಾಡಿದ. ಏನೋ ತಮಗೂ ಆಧಾರ, ಊರಿಗೂ ಉಪಕಾರ. ಊಟಕ್ಕೆ ಪರದಾಡೋ ನೆಂಟರು, ಬಂಧುಗಳು, ಪಾಪ ಸುಖವಾಗಿ ಉಣ್ಣಲಿ ಅಂತ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ canteen ಶುರು ಮಾಡಿದ. ತನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ ನೆಂಟರಿಗೆಲ್ಲಾ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಕಾದ — ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. “ಪದ್ಮಾ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್” with moderate rates ಚೆನ್ನಾಗೇ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಪಾದ

ಧೂಳಿಯೂ ತಾಕಲೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಸಂಬಂಧಿಕರ ದರ್ಶನವೂ ಆಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಎಲ್ಲರೂ wholesale ಆಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ? 3, 4 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪದ್ಮ, ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ಕಾಡಿಸಿ, ಪೀಡಿಸಿದ ನೆಂಟರೆಲ್ಲಾ ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಪಾಪದ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಇವತ್ತಿಗೂ ಇದರರ್ಥವೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ?

“నం బసో కండక్టర్‌గారి నన్న ఓటం !”

ಮೂರ್ಖರು ಯಾರು ?

—ಎಂ. ಉಸೇಂದ್ರ

ಸಿಗರೇಟ್ ಕೊಳ್ಳಲು 'ಪಾನ್‌ಶಾಪ್' ಸವಿೂಪಿಸಿದೆ. ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದರು. ನಾನು ಏದು ರೂಪಾಯಿಯ ನೋಟನ್ನು ಚಾಚಿ ನನ್ನ ಬ್ಯಾಂಡಿನ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಕೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ವ್ಯಕ್ತಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಬಂದು ಜಬರ್‌ದಸ್ತ್ ಸೆಲ್ಯೂಟ್ ಹೊಡೆದು "ನವಂಸ್ತೆ, ಸರಕಾರ್" ಎಂದ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯ ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. 'ಸರಕಾರ' ಎಂದು ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಸಂಬೋಧಿಸುವ ಮಂದಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಕಮ್ಮಿ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಅವನು ನಗುತ್ತ "ಬಹುಶಃ ಸರಕಾರ್ ಅವರು ನನ್ನ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ" ಎಂದ. ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಮಿದುಳು ರುಗ್ಗೆಂದು ಹೊಳೆಯಿತು. ಸುಮಾರು 15 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಇವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದಾ ಆಗಿದ್ದ. ಇವನ ದಾದಾಗಿರಿಯ ಚರ್ಚೆ ಓಣಿಯ ಮಕ್ಕಳ ನಾಲಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಲಿತ ಇತ್ತು. ನಾನಾಗ ಇನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ—ಇಂದು ಅವ ನನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದ. ನನಗೆ ಖುಷಿಯೋ ಖುಷಿ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಸಂಗತಿ ಒಂದು 'ಅಡ್ವೆಂಚರ್' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. "ಅರೇ ಶೀನೂ ದಾದಾ, ನಿನ್ನ ಮರೀಲಿಕೆ ಕಳ್ಳ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಓಣಿಯ ಮಲಹೂರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ."

"ಇಲ್ಲ ಸರಕಾರ್, ನಾವು ಮೂರ್ಖರು" ಅವನೆಂದ "ಮತ್ತು ನಾವು ಮೂರ್ಖರಾಗಿಯೇ ಇರುವವರು. ನೀವು ನೋಡಿ ಹೇಗೆ ಓದಿ ಬರೆದು ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರ್ ಆಗಿದ್ದೀರಿ."

ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಜಾಸ್ತಿ ಓದಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಆಫೀಸರೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಸುಳ್ಳು ಪ್ರಶಂಸೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ ತಂದಿತ್ತು. "ಇಲ್ಲವ್ವ ಇಲ್ಲ. ಅಂಥದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ" ನನ್ನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೃತಿಮತೆ ಇತ್ತು.

"ಛೇ, ಛೇ, ಸರಕಾರ್" ಅವನು ನಗುತ್ತಲೇ ನುಡಿದ. "ನೀವು ಮುಚ್ಚಿದು ವುದರಿಂದ, ಸತ್ಯ ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಆ ಕಾಂತಿ, ನೀವು ದೊಡ್ಡ ಆಫೀಸರ್ ಎಂದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ."

ನನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಕಾಂತಿ ಅಸ್ಮದಾಡುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ
ಮೊದಲ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈತ. ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಂತೋಷವಾಗತೊಡಗಿತ್ತು ಮತ್ತು
ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿತ್ತು. ಅವನು ಪಾನ್‌ಶಾಪ್‌ನವನೊಂದಿಗೆ
“ರಾಮುಲು, ಈ ಸರಕಾರ್ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ, ಇವರು ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣವರಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ....
ನಾನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ನಾವಂತೂ ಮೂರ್ಖರಾದಿವಿ. ಮೂರ್ಖರಾಗಿಯೇ
ಉಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ಸರಕಾರ್ ಅವರನ್ನು ನೋಡು. ಹೇಗೆ ಸಾಲಿ ಕಲಿತು ದೊಡ್ಡ
ಮನುಷ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ”.

ನಾನು ಉಬ್ಬುತ್ತಲೇ ಹೋದೆ. “ಶೀನು ದಾದಾ, ನನ್ನ ಸಿಗರೇಟ್ ಬ್ರಾಂಪ್
ಯಾವುದೇ?” ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. “ರಾಮುಲುಗೆ ನನ್ನ ಪಾನ್ ಮತ್ತು ಸಿಗರೇಟ್
ಯಾವುದು ಎಂದು ಗೊತ್ತಿದೆ” ಅವನೆಂದ. ಆಫೀಸರ್ ಗತ್ತಿನಿಂದ “ರಾಮುಲು,
ಇವನ ಎರಡು ಪಾನ್ ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ಡಬ್ಬಿ ಸಿಗರೇಟ್ ಕೊಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.
ಶೀನು ಸತತವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೂರ್ಖತನದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಆಫೀಸರ್‌ಗಿರಿಯ ಬಗ್ಗೆ
ಅವೇ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳತೊಡಗಿದ್ದ. ನನಗೆ ಮತ್ತು ಎರತೊಡಗಿತ್ತು.
ಪಾನ್ ಮತ್ತು ಸಿಗರೇಟ್ ಕೊಟ್ಟಾದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟಾಯಿತು? ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ
ಅವನು ಐದು ರೂಪಾಯಿ ಅರವತ್ತು ಪೈಸೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ
ಸಿಗರೇಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಎರಡು ಪಾನ್‌ಗಳಿಗೆ ಒಂದು ರೂಪಾಯಿ ಅರವತ್ತು ಪೈಸೆ. ನನ್ನ
ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ಪ್ಯಾಕೆಟ್ ಬೆಲೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ! ಅವನ ಅರ್ಧ ಪ್ಯಾಕೆಟ್‌ನ
ಬೆಲೆ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು “ಆಫೀಸರ್”
ಇದ್ದೆ. ಈ ಆಫೀಸರ್‌ಗಿರಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಏನೂ
ಹೇಳದೇ 20 ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಅವನ ಕೈಗಿಟ್ಟೆ. ರಾಮುಲು ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಿಂದಿರುಗಿಸು
ತ್ತಿರುವಾಗ “ಈಗ ಏನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದ್ದಿ?” ಎಂದು ಶೀನುವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

“ಮಜಾಕ್ ಮಾಡಬ್ಯಾಡ್ವಿ, ಸರಕಾರ್” ಅವನೆಂದ. “ಮೂರ್ಖ
ಯಾವಾಗಲೂ ಮೂರ್ಖನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾನೆ....ಇವತ್ತು ಮುಂಜಾನೆಯಿಂದ
ಒಂದು ಪೈಸಾದ ‘ಆವ್‌ದನಿ’ ಇಲ್ಲ—ನಿಮ್ಮಂಥವರ ದಯೆಯಿಂದ ಹೀಗೆ ಜೀವನ
ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.” ನಗು ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ.

ಅವನ ನಗುವಿನ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿಯಲು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆಫೀಸರ್‌ಗಿರಿ
ಬಂದು ಜೊತೆಗೂಡಿತ್ತಲ್ಲ! ಉಳಿದ ಚಿಲ್ಲರೆ ಹಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತ, “ಶೀನು,

ತಗೋ. ಇಟ್ಟುಕೋ” ಎಂದೆ. ಶೀನಂ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜೋರದಾರ್-ಸೆಲ್ಯಾಟ್ ಹೊಡೆದು, “ಸರಕಾರ, ನಿಮಂಥ ಜನರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮಂಥ ಮೂರ್ಖರು ಕಲಿಯ ಬೇಕಾದ್ದು ಬಹಳ ಇದೆ. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವ, ನಾವು ಜೀವನಾದ್ಯಂತ ಮೂರ್ಖ ರಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತೇವೆ.”

ಅವ ಸೈಕಲ್ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಪಾನ್ ಶಾಪ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಯೋಚಿಸಿದೆ—ಮೂರ್ಖರು ಯಾರು ?

(ಅನಂ : ಗೋನವಾರ ಕಿಶನ್‌ರಾವ್)

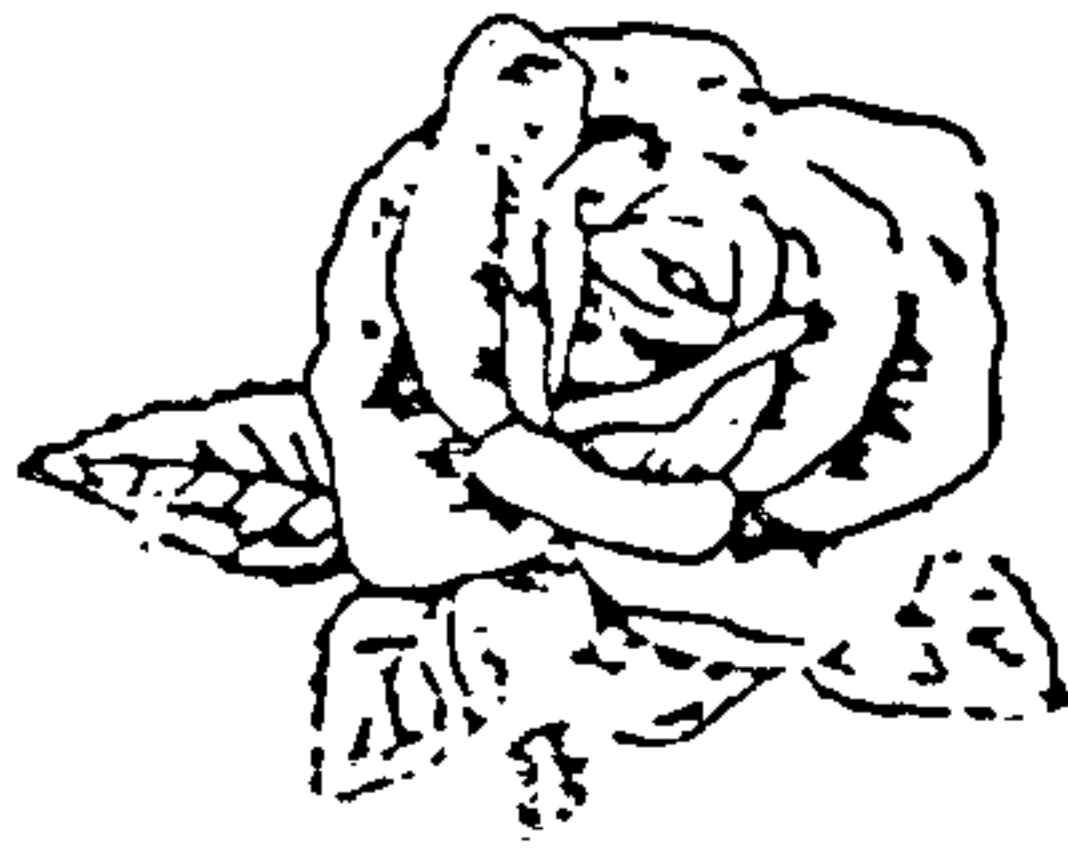
“ಕಳೆದ ವರ್ಸಾ ಎಲ್ಲಾ ಬೋರ್ಡ್‌ಗನ್ನೂ ಥೂಂ ಥೂಂ ಅನ್ನಿತ್ತು, ಈಗ ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದೆ?”

ಮಾಸ್ ಕಾಟ್ ಆಗೋ ಕೆಮಿಕಲ್ಸ್
ಪೈವೇಟ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್

93, 3ನೇ ಘಟ್ಟ,
ಪೀಣ್ಯ ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಏರಿಯಾ,
ಬೆಂಗಳೂರು-560 058.

ದೂರವಾಣಿ : 395902 ತಂತಿ : 'ಮಾಸ್ ಕಾಟ್' ಟೆಲೆಫ್ -845-580
ಭತ್ತ, ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಗೋಧಿಯ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
'ನಾಕ್ವೀಡ್' ಕಳೆನಾಶಕವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿರಿ.

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ :-

ಎನ್. ಎಸ್ ಗಿರಿಮಾಜಿ-ಅಂಡ್ ಸನ್ಸ್
[ಬೆಂಗಳೂರು]

ನಂ. 46, ಇಂಡಸ್ಟ್ರಿಯಲ್ ಸಬರ್ಬ್
ಯಶವಂತಪುರ, ಬೆಂಗಳೂರು-560 022.

REGISTERED No. BGW-180

ಶುಭಾಶಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಟರ್ನಾ-ಕೀ ಕನ್ ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ಸ್
(ಪ್ರೈ.) ಲಿಮಿಟೆಡ್
11ನೇ ಮೇನ್ ರಸ್ತೆ
ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ
ಬೆಂಗಳೂರು-560 003.

ಫೋನ್ : 364118

Printed by V.R. NATHI for the Publisher M. SHIVA KUMAR, Published and owned by M. SHIVA KUMAR, 36, 6th Main Road, Malleswaram, Bangalore-560 003. Printed at IMPRESSIONS, 404, Sampige Road, Malleswaram, Bangalore-560 003. Editor : M. SHIVA KUMAR